Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ оқшоми

Ўзбекистон Компартияси Тошкент шаҳар комитети ва халқ депутатлари шаҳар Советининг органи

Газета 1966 йил 1 июлдан чиқа бошлаган. № 269 (7. 358) 1990 йил 26 ноябрь, душанба Баҳоси 3 тийин.

Ўзбекистон Компартияси Ҳаракат дастури ва Устави лойиҳалари—муҳокамада

ҚАТЪИЙ ЙЎЛ БЕЛГИЛАНСИН

⊙ Роппа-роса ўн икки кундан сўнг, жумҳурият коммунистларининг XXII съезди иккинчи босқичи ўз ишини бошлайди. Маълумки, унда Ўзбекистон Коммунистик партияси Устави ва Ҳаракат дастури тасдиқланиб, қабул қилинади. Айни пайтда эса матбуотда эълон қилинган ана шу ҳужжатларнинг лойиҳалари коммунистлар томонидан қизғин муҳокама қилинмоқда. Мухбиримизнинг Ўзбекистон Компартияси Ленин ноҳия қўмитасининг иккинчи котиби А. А. Абдураҳмонов билан суҳбати ҳам лойиҳалар муҳокамаси хусусида бўлди.

— Абдулҳай Абдураҳмонович, лойиҳанинг кириш қисмида «Компартия жамиятни жипслаштиришга, халқлар ўртасидаги муносабатларда байналмилаллик қоидаларини қарор топтиришга ҳаракат қилади», — деган жумла бор. Менинг назаримда, бу жумлага нимадир етишмаётгандек туюлаяпти. Сиз мана партия котибисиз. Сизга равшанроқ бўлса керак?

— Эътироз ўринли. Менимча, бу жумлани тўлдириш, аниқлаштириш керак. Масалан, «...байналмилаллик қоидаларини қарор топтиришга ҳаракат қилади» эмас, балки «...байналмилаллик қоидаларини қарор топтириш учун амалий ишларни изчил ҳаётга тадбиқ этади», — деб тўғрилаш лозим.

— Яна: «Ўзбек халқининг, жумҳуриятда истиқомат қилувчи барча халқларнинг миллий анъаналари ва урф-одатларини ҳурмат қилишга чақиради», — дейилган. Менимча, кейинги пайтда партия ташаббуси билан ўзбек халқининг кўпгина унутилган анъаналари тикланди. Лекин ҳали кўпгина анъана, урф-одатлар, аниқроғи, маънавий қадриятларимиз тупроққа «кўмилиб ётибди». Уларни юзага чиқариш учун партия аниқ бир фикрни айтиши керак эмасми?

— Фикрингиз жуда тўғри. Менимча, ўша жумлани «Ўзбек халқининг унутилиб кетган миллий анъаналари, урф-одатлари, маънавий қадриятларининг, шу жумладан, жумҳуриятда яшаётган бошқа халқларнинг ҳам маънавий қадриятларини тиклаш, ривожлантириш ва мустаҳкамлаш учун қатъий ҳаракат қилади», — деб тузатиш керак.

— Кейинги жумлаларда ҳам ноаниқликлар бор. Масалан, «Ўзбекистон Коммунистик партияси, унинг барча ташкилотлари Ўзбекистон ССЖ Конституцияси, Совет қонунлари доирасида, КПСС Программаси ва Устави асосида ва доирасида ҳаракат қилар экан, жумҳуриятнинг давлат қурилиши, ижтимоий-иқтисодий ва маънавий тараққиёти юзасидан таклиф этилган дастурлар учун, шунингдек, ўзларининг сиёсий қарорлари ва амалий ҳаракатлари учун ҳам тўла сиёсий масъулиятни ўз зиммасига оладилар», — дейилган. Хўш, масъулиятни кимнинг олдида ўз зиммасига олади, буни аниқлаштириш лозим?!.

— Ҳақиқатан ҳам бу жумла мавҳум бўлиб қолган. Менимча, шу жумланинг охирини шундай тузатиш мумкин: «...шунингдек, ўзларининг сиёсий қарорлари ва амалий ҳаракатлари учун ХАЛҚ ОЛДИДА тўла сиёсий масъулиятни ўз зиммасига оладилар» деб, аниқлик киритилса, айни муддао бўлади.

— Лойиҳанинг иккинчи бўлими, яъни «Ўзбекистон Коммунистик партиясининг аъзолари» бўлимида «... Ўзбекистон ССЖ фуқароси Ўзбекистон Коммунистик партиясининг аъзоси бўлиши мумкин», — дейилган. Ваҳоланки, биргина Тошкент шаҳрининг ўзида Қозоғистон ССЖ ҳудудида яшаб, Тошкент шаҳрида ишловчи фуқаролар жуда кўп. Демак, улар Ўзбекистон Коммунистик партиясининг аъзоси бўлиша олмас экан-да?

—Бу гапда ҳам жон бор. Шахсан ўзим қардош Қозоғистоннинг Чимкент вилоятидан Тошкентга келиб, турли ташкилотларда ишлаётган кўпгина одамларни биламан. Уларнинг кўпчилиги КПСС аъзоси. Лойиҳада таъкидланганидек, Жумҳуриятга ишлаш, ўқиш ёки яшаш учун келадиган ҳар бир КПСС аъзоси партия ҳисобига ўтганидан кейин Ўзбекистон Компартиясининг аъзоси бўлиб қолади».

— Менимча, барибир ана шу жумлага аниқлик киритиш керак. Балки, буни съездда коммунистлар эътиборга олишса ажаб эмас. Олтинчи бўлимнинг 44-параграфида «...партия маблағи ҳисобидан сотиб олинган ёки вужудга келтирилган бошқа мол-мулк Компартия мулкчилик ҳуқуқининг объектлари бўлиб, булардан у мустақил фойдаланади», — дейилган. Ҳақиқатан партия аъзолиги бадалидан олинаётган даромад катта. Улардан фойдаланишни аниқ-равшан айтилса, ёмон бўлмасди?!.

— Тўғри, фикр. Масалан, партия даромадидан ночор аҳволда яшаётган одамларга ёрдам бериш жамғармасини ташкил қилиш мумкин. Бу ҳам Уставда ёки Ҳаракат дастурида айтилса, ёмон бўлмасди.

— Дарвоқе, Ҳаракат дастури ҳақида фикрингиз қандай?

— Менинг назаримда Ҳаракат дастури қисқа, лўнда, аниқ бўлиши керак. Афсуски, «Ўзбекистоннинг сиёсий ва иқтисодий мустақиллиги, маънавий янгиланиш, ижтимоий адолат ва аҳолининг муносиб турмуш шароити учун» дастури анча чўзилиб кетган ва фикрларнинг қайтарилиши учрайди. Ана шуларга барҳам бериш керак.

— Унда яна нималар акс этишини истар эдингиз?

— Шундай катта Ҳаракат дастурида инсон саломатлиги ҳамда физкультура ва спортни ривожлантириш билан боғлиқ бирон-бир фикр йўқ. Ваҳоланки, ҳамма гап — саломатликда-ку! Саломат бўлсак, ҳаммаси жойида бўлади. Ё шундай эмасми?

Суҳбатдош Т. ТОШЕВ.

Миллий сиёсат: долзарб вазифалар

ОҚИБАТЛИ ҲАМКАСАБАЛАР

БОБОЛАРИМИЗ айтганидек қаерда тинчлик-хотиржамлик, меҳр-оқибат бўлса, ўша ерда кўзланган мақсадга эришилади. Дарҳақиқат, ўзаро ҳурматга, бир-бирини қадрлашга, бир ёқадан бош чиқариб севган касбида ҳалол меҳнат қилишга нима етсин!

Ушбу сўзларни хаёлимиздан кечирар эканмиз, куни кеча Тошкентдаги булка-қандолат комбинатида бўлганимиз, у ерда турли миллатга мансуб ишчиларнинг бир-бири билан аҳил-пайванд бўлиб меҳнат қилаётганликлари яна бир бор кўз олдимиздан ўтди. Ўша куни биз суратчимиз Тўлқин Каримов билан бирга корхонанинг кўпгина аҳил жамоаларида бўлдик ва ишчиларнинг меҳнати билан танишдик.

Комбинатнинг макарон ишлаб чиқарадиган цехида ҳам турли миллат кишилари ишлашар экан. Улар озиқ-овқат дастури бўғинлари бажарилишидек хайрли ишга муносиб ҳисса қўшишни ўз олдиларига асосий вазифа қилиб қўйганлар. Ана шундайлардан бир гуруҳи ушбу суратда тасвирланган. Бу ҳамкасаба дугоналарнинг аҳиллигини кўриб рости жуда севиндик. 18 йилдан бери ана шу ерда меҳнат қилаётган Нина Хвостова (ўнгда), ўн беш йилдан бери фидойилик кўрсатаётган илғор ишчи, Тошкент шаҳар Кенгашининг депутати Раҳима Ҳасанова, саккиз йилдан бери ўз касбини ардоқлаб келаётган Луиза Гайлар ўз ишлари ҳақида фахрланиб гапириб беришди.

Ҳа, бири рус, бири ўзбек, бири корейс миллатига мансуб бўлган бу ишчи аёлларнинг ўзаро оқибати, меҳрибонлиги туфайли уларнинг ишлаб чиқаришда қўлга киритаётган ютуқлари ҳам тобора салмоқли бўлиб бораяпти.

Комбинатда ҳали юқорида айтганимиздек бундай илғор ишчилар, аҳил жамоалар кўпчиликни ташкил этади. Улар ҳақида ҳам биз албатта азиз оқшомхонларга кейинчалик ҳикоя қилиб берамиз.

С. БОБОЕВ.

КУЧ-ҒАЙРАТНИ МУВОФИҚЛАШТИРИШ ЗАРУР

Шанба куни халқ депутатлари Тошкент шаҳар Кенгаши миллатлараро муносабатлар муаммоларига бағишланган кенгаш ўтказди. Кенгашда Ўзбекистон ССЖ Президентининг маслаҳатчиси Ш. С. Зиёмов нутқ сўзлади.

У жумҳуриятдаги миллатлараро муносабатларнинг долзарб муаммолари, бу муаммоларни ҳал этиш юзасидан Ўзбекистон раҳбарияти олиб бораётган ишлар ҳақида гапирди. Жумладан, миллатлараро муносабатлардаги танглик айниқса бозорга ўтиш даврида умумсиёсий муҳитга, иқтисодиёт маданиятга кўчаётганлиги, Ўзбекистон ССЖнинг бундан кейинги ривожига салбий таъсир қилаётганлиги таъкидланди. Шу сабабдан жумҳуриятимизда яшаётган халқлар ўртасидаги муносабатлар муаммоларини ўз вақтида ҳал этиш, уларнинг можарога айланишига йўл қўймаслик ниҳоятда зарур.

Бунинг учун, биринчи навбатда, ижтимоий-иқтисодий муаммоларга алоҳида эътибор бериш керак. Деҳқонларга ер ажратиш, уларни сув ва газ билан таъминлаш, шаҳар ва қишлоқ турмуш даражаси ўртасидаги катта тафовутни, ишсизликни ва шу сингари масалаларни ҳал этиш миллатлараро муносабатлардаги кескинликни юмшатишга кўмаклашади. Одамлар рўзғорининг бут эмаслиги, ишлаш, ўз даромадларини кўпайтириш имкони йўқлиги кўп жиҳатдан можароларга олиб келади.

Бугун ҳаммамиз миллий ўзлигини англаш гуркираб ривожланаётганлигининг гувоҳи бўлиб турибмиз. Неча ўн йиллар давомида нафақат ўзбек халқининг, бошқа халқларнинг ҳам миллий ривожланиш муаммолари боши берк кўчага кириб қолганлиги ҳам, ҳал этилмаганлиги ҳам бугунги кунда ўз таъсирини кўрсатмоқда. Лекин миллий ўзлигини англаш барча халқлар йиллар давомида тўплаган ижобий қадриятларни йўқотишга эмас, балки бунёдкорликка йўналтирилиши зарур. Шу боисдан ўз халқининг тарихи, маданияти, тилини чуқурроқ ва кенгроқ ўрганишга интилиш натижасида эртанги кунга назар ташлаш, ҳар бир миллатнинг ривожланиши бошқа халқларнинг тарихи, маданиятини ўрганишга боғлиқ эканини тушуниш зарур. Буни орқага суриш керак эмас.

Ш. С. Зиёмов Давлат тили тўғрисидаги Қонунни рўёбга чиқариш масалаларига тўхталиб, жойлардаги айрим раҳбарлар ушбу қонунни билмасликларини, унинг талабларини тушунмасликларини, туйғуларга берилиб кетаётганликларини қайд этди.

Ана шунинг учун ҳам қонуннинг айрим моддаларини амалга ошириш, бошқаларини ҳам шитоб билан рўёбга чиқариш кечикиб кетмоқда, бу эса турли миллат вакиллари ўртасида танглик келиб чиқишига сабаб бўлмоқда. Шу сабабли Давлат тили тўғрисидаги Қонун амалга оширилаётганида унинг, жумладан, бошқа тилларнинг ривожланиши ва амал қилиши тўғрисидаги талабларига қатъий риоя этиш жуда муҳимдир.

Жумҳурият Президентининг маслаҳатчиси ўз нутқида миллатлараро, жумҳуриятлараро муносабатларга таъсир қилаётган кўп масалаларга тўхталди, Иттифоқ шартномасининг лойиҳаси юзасидан ўз фикрини айтди, жумҳуриятимиз турли минтақаларидаги партия, совет ва жамоат ташкилотларининг миллатлараро муносабатлар муаммоларини ҳал этиш, халқлар дўстлигини мустаҳкамлашга доир иш тажрибаси ҳақида гапириб берди.

Махсус мувофиқлаштирувчи Кенгашлар тузиш ҳақида тавсиялар айтилди. Меҳнат жамоалари, маҳаллалар, даҳалардан тортиб жумҳурият даражасигача бўлган поғонада шундай кенгашлар тузиш зарурлиги айтилди. Улар кишиларни байналмилал руҳда тарбиялаш ва миллий негизда можароларга олиб келиши мумкин бўлган камчиликларни бартараф этиш юзасидан маълум бир мақсадни кўзлаб иш олиб борадилар. Меҳнат жамоаларида, турар жойларда, ноҳия, шаҳар, вилоятда юзага келган вазият изчил таҳлил этилганидан сўнг, шундай кенгашлар тузилмоғи даркор. Улар фаолиятида ишни олдиндан ташкил этиш ва расмиятчилик бўлмаслиги керак.

Партия, совет, жамоат ташкилотларининг, диндорлар, норасмий ташкилотлар ва аҳоли вакилларини бирлаштирган жамоат идораларининг аниқ-равшан тузилмалари оғир ишда ёрдам бермоғи лозим.

Сўнг Ш. С. Зиёмов кенгаш қатнашчиларининг саволларига жавоб қайтарди.

Кенгашни Тошкент шаҳар кенгаши миллатлараро муносабатлар, тил ва байналмилал тарбия масалалари доимий комиссиясининг раиси, Тошкент шаҳар партия қўмитасининг котиби Ҳ. М. Абдураимов олиб борди.

Кенгаш ишида Тошкент шаҳар Кенгаши раисининг ўринбосари А. В. Гончарова қатнашди.

ТО Бугунги кун нафаси

ЖУМҲУРИЯТИМИЗДА

⊙ Тошкентдаги 121-мактаб ўқувчилари эндиликда мутафаккир ва шоир Заҳириддин Бобур ижодини китоблардангина эмас, балки «Бобурнома» муаллифининг бу ерда очилган музейи экспонатлари асосида ҳам ўрганадилар.

Кўргазма Бобурнинг ҳаёти ва ижоди, унинг Ҳиндистондаги ҳаёти, атрофидаги яқин кишилар билан таништиради.

⊙ «Ўзбекистон» нашриёти «Муҳолифликдан — фуқаролар аҳиллигига» умумий ғояси билан мужассамлашган плакатлар туркумини босмадан чиқарди. Графика усталари бадиий воситалар ёрдамида миллатлараро можароларга, қайта қуриш муаммоларига ўз муносабатларини билдиришган.

МАМЛАКАТИМИЗДА

⊙ Кемерово вилоят Кенгашининг депутатлари ўз сессияларида Кузбасснинг эркин кордонлик зонаси мақомини маъқулладилар.

⊙ Москвада, Бутуниттифоқ Халқ Хўжалиги Ютуқлари Кўргазмасининг «Халқ истеъмол буюмлари ва аҳолига хизмат кўрсатиш» павильонида ўтаётган Бутуниттифоқ кўргазмаси «Экзотика — 90» деб аталади.

⊙ Ернинг сунъий йўлдошларидан фойдаланиб алоқа ва телекўрсатувлар системаларини янада ривожлантириш дастурига мувофиқ Совет Иттифоқида «Протон» учирувчи ракетаси ёрдамида навбатдаги «Горизонт» алоқа сунъий йўлдоши учирилди.

ХОРИЖДА

⊙ Суданнинг Атбара шаҳридаги темирйўлчиларнинг ялпи иш ташлаши халқ қўзғолонига айланиб кетганлиги бу ерда эълон қилинди.

⊙Ҳинд океанининг шимоли-ғарбий қисмидаги ороллардан иборат Мальдив жумҳуриятининг пойтахти Малада Жанубий Осиё минтақаси ҳамкорлиги уюшмасига аъзо бўлган мамлакатлар давлат ва ҳукумат раҳбарларининг бешинчи учрашуви тугалланди.

⊙ Кеча Польшада президентлик сайловларининг биринчи босқичи бўлиб ўтди.

Бугунги кун нафаси ТО

⊙ Шуҳрат Каримов шаҳримиздаги безак буюмлар ва технология жиҳозлари ишлаб чиқариш бирлашмасида меҳнат қилади. Корхонанинг энг моҳир чилангарларидан бири ҳисобланган бу ишчи ойлик режаларини ортиғи билан адо этмоқда.

Т. Каримов сурати.

«Эльдорадо» тозалик учун курашади

⊙ ТОШКЕНТДАГИ «Эльдорадо» ширкатининг ғаввослари Бухородаги Чақмоқ ер ости зовурини тозалаб бўлдилар. Улар жуда оғир ишни бажаришди. Айланаси икки метрли темир-бетон қувури бўғимлари туташган ерда дарахт илдизлари ўсиб кетган, турли-туман оқиндилар, тош-шағаллар тўпланиб қоладиган ерга айланган эди. Ғаввослар 1300 метр масофадаги ана шу ахлат йиғиндиларини қоронғуликда пайпаслаб ишлаб қўл билан тозаладилар. Дастарра, лўм, босқон каби энг оддий асбоблардан фойдаланилди. Зовур ичидан 10 тоннага яқин ахлатни юқорига чиқаришди. Бу ишга 45 кун сарфланди.

«Эльдорадо» ширкати иш бошлаганига бир ярим йил бўлди. Унинг тақдири анча машаққатли кечди. Яқиндагина унинг тугатилиш хавфи бор эди — Ирригация, гидротехника иншоотлари ва кўкаламзорлаштириш махсус ремонт-қурилиш трестининг 9-қурилиш бошқармаси ундан юз ўгирди. Ширкатларнинг имкониятига муносиб баҳо берадиган ишбилармон одамлар топилганлиги яхши бўлди. Шундай қилиб, «Эльдорадо»нинг янги ишончли ҳомийси Тошкент вилоят «Водоканал» тресты пайдо бўлди.

— Ҳозир аста-секин хўжаликни йўлга қўяяпмиз, дейди ширкат раиси А. Кузнецов. — Иккита «Зил—131» машинасини, иккита ўт ўчириш мотонасосини сотиб олиб, ремонтдан чиқардик. Сув юқмас коржомалар сотиб олиш қийин бўлаяпти. Бутун мамлакат бўйлаб уни излашга ва учраган нарсани сотиб олишга тўғри келаяпти. Бизга сув ости — техника ишлари жумҳурият гуруҳидан 14 нафар тажрибали ғаввос келиб қўшилди. Энди энг мураккаб ишларга ҳам дадил киришиш мумкин.

Ширкат зовурлар, дренаж қувурлари ва шунга ўхшашларни тозалашдан ташқари ер остида электр пайвандлаш ва электр кислороди ёрдамида қувурларни қирқиш ишларини бажаради, гидротехника иншоотларининг сув ости қисмларини бетонлайди ва таъмирлайди.

Жумҳуриятимизда бундай ширкат кераклигини унга тушган кўп-кўп буюртмалар кўрсатиб турибди.

(ЎзТАГ).

ДЎСТОНА АЛОҚАЛАРНИ РИВОЖЛАНТИРАЙЛИК

Ўзбекистонга ХХЖ Шинжонг—Уйғур мухтор райони ҳукумат делегацияси расмий ташриф билан келди. Унга ХХЖ Шинжонг—Уйғур мухтор райони Халқ ҳукуматининг раиси Т. Давомат бошчилик қилмоқда.

Тошкент аэропортида мўътабар меҳмонлар шарафига ХХЖ ва Ўзбекистон ССЖ Давлат байроқлари кўтарилди.

24 ноябрь куни делегация аъзоларини Ўзбекистон ССЖ Президенти И. А. Каримов қабул қилди.

Меҳмонлар Ўзбекистонда қайта қуришнинг бориши, янги шароитда жумҳурият иқтисодиётини ривожлантириш истиқболлари билан батафсил таништирилди. Бу жараённи жадаллаштириш учун хорижий мамлакатлар билан иқтисодий ва савдо ҳамкорлигини кучайтириш муҳим аҳамиятга эга эканлиги таъкидланди. Ўзбекистон билан Шинжонг—Уйғур мухтор райони ўртасида тарихан таркиб топган кўп томонлама алоқаларни мустаҳкамлаш ва кенгайтириш янги истиқболларни очади. Хитой халқ жумҳуриятининг кичик корхоналарни, айниқса қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришидаги кичик корхоналарни ривожлантириш тажрибаси Ўзбекистон учун жуда фойдали бўлиши мумкин.

Иккала томон дўстлик ва ўзаро манфаатдорлик негизида яхши қўшничилик муносабатларини ривожлантиришга интилаётганликларини изҳор қилди.

Суҳбатда Ўзбекистон ССЖ Вице-Президенти Ш. Р. Мирсаидов, Ўзбекистон ССЖ Президенти ҳузуридаги Вазирлар Маҳкамаси Раисининг биринчи ўринбосари И. Ҳ. Жўрабеков, Вазирлар Маҳкамаси Раисининг ўринбосари Ў. Қ. Исмоилов, Ўзбекистон ССЖ Президент Кенгашининг аъзоси, жумҳурият ташқи ишлар вазири С. О. Азимов, Ўзбекистон ССЖ хорижий савдо ва чет мамлакатлар билан алоқалар давлат комитетининг раиси А. С. Маҳмудов иштирок этдилар.

Шу куни Ўзбекистон ССЖ Президенти ҳузуридаги Вазирлар Маҳкамасида музокаралар бўлиб ўтди. Музокаралар чоғида ҳар икки томонни қизиқтирувчи бир қанча масалалар муҳокама қилинди.

Меҳмонлар Тошкентнинг диққатга сазовор жойлари билан танишдилар.

(ЎзТАГ).

КЎРГАЗМАДА—КИТОБ БЕЗАКЛАРИ

⊙ **КИТОБЛАРНИ босмага тайёрлаш жараёнида график рассомчилик санъати ижоди намуналаридан ҳам фойдаланилмоқда.** Дид билан нафис чизилган турли безакли белгилар кенг тарқалган тури бир сўз билан «экслибрис» деб аталади.

Китоб безагининг бу миниатюра намуналари устида шаҳримиздаги безакчи мусаввирлар ҳам яқиндан иш олиб бормоқдалар. М. Кагаров, В. Валиев, А. Игнатов каби ижодкорларнинг бу борадаги ишлари диққатга сазовордир. Улар яратган асарлар Тула шаҳрида очилган «Совет китоб белгилари» кўргазмасида муваффақиятли намойиш қилинди.

НАВБАТ—ФРАНЦИЯГА

⊙ **ТОМОШАБИНЛАРГА яхши танилиб қолган «Мулоқот» театр-студияси учун бу йил самарали бўлмоқда.** Истеъдодли ижодкорлар қатор янги томошаларни тайёрлаб, ўз мухлисларини мамнун этдилар.

Ана шу қизиқарли саҳна асарлари чет эл гастроль сафари дастурига киритилган эди. Театр-студиянинг яқинда Ямангга қилган ижодий сафари чоғида режалаштирилган томошалардан бир нечтаси кўрсатилди.

Эндиликда ижодий жамоа Францияда бўладиган гастролга тараддуд кўрмоқда. Бу маданий тадбир Франция миллий фестивали доирасида амалга оширилади.

Шунингдек, кейинчалик театр-студиянинг Италия ва Бельгияга бориши кўзда тутилмоқда.

А. АЛИЕВ.

Тараққиёт фидойилари

ИСТИҚБОЛЛИ ЛОЙИҲАЛАР

СИР эмаски, халқ хўжалигининг янги иқтисодий муносабатлари ҳар бир ишчи-хизматчидан нафақат бевосита ишга сидқидилдан ёндашишни, балки ижодий фаолликни тақозо этади. Зеро ҳар қандай тараққиёт аввало ижод мезони билан ўлчанади.

Бир вақтлар қолоқ бўлган Япония айнан меҳнатга ижодий ёндашиш натижасида дунёнинг энг етакчи, ривожланган саноат дарғасига айланди. Япон ишчиларининг юқори иш унумдорлиги аллақачон тилларда достон бўлган. Боз устига корхона маъмуриятлари томонидан ҳар бир ишчи-хизматчига муайян вақтда ишлаб чиқариш сифати, унумдорлигига оид ижодий таклиф ва ихтиролар қилиш масъулияти юкланган. Мазкур далилни эътироф этарканмиз, бу мўъжиза мамлакатга ажабланмай иложимиз йўқ.

Совет Иттифоқини бежиз «ихтиролар жомадони» дейишмайди. Йилига мамлакат «ақл-заковат маскан»ларидан бир неча миллионлаб ихтиролар ва амалий рационализаторлик таклифлар тушади. Лекин Япониядан фарқли ўлароқ уларни ишлаб чиқаришга жорий этиш даражаси паст. Бу борадаги тўсиқларни бартараф этиш бўйича конструкторлик бюроларида қандай ишлар қилинаяпти? Бу борадаги муаммолар барча лойиҳачилар сингари ССЖИ 50 йиллиги номидаги «Тошкент трактор заводи» ишлаб чиқариш бирлашмаси қошидаги Махсус конструкторлик бюроси жамоаси олдида ҳам турибди. Хўш, эртанги трактор ижодкорлари фаолиятида қандай янгиликлар, ўзгаришлар бор?

Мазкур даргоҳда халқ хўжалиги, хусусан қишлоқ хўжалиги учун ниҳоятда зарур техника турларининг истиқболли лойиҳалари яратилади. Жамиятимизда рўй бераётган ўзгаришлар силсиласи корхона конструкторларини ҳам четлаб ўтгани йўқ. Бу ерда бир қанча ҳам шаклий, ҳам музмуний ўзгаришлар амалга оширилди.

Техника янгиликларининг халқ хўжалигида кенг кўламда жорий этишга эришиш, ижодий фаолликни ошириш, ходимларда моддий рағбат ҳиссини уйғотиш мақсадида БИРТ (Бутуниттифоқ ихтирочилар ва рационализаторлар ташкилоти)нинг завод кенгаши қошида хўжалик ҳисобидаги мувaққат ижодий жамоалар (МИЖ) — муҳандис техник жамоалари (МТЖ), ҳамда ёшларнинг илмий-техника ижоди (ЁИТИ) марказлари тузилди. Бу жамоаларга нафақат конструкторлар, балки 22-синов-тажриба цехи ходимлари ва ҳаваскор техника ижоди клублари вакиллари киритилди. Бинобарин бир неча ўзаро боғлиқ бўғимлардан иборат ишлаб чиқариш халқаси вужудга келди.

Янгилик ўз самарасини берди. Ижодкорларнинг иш унумдорлиги ошди. 1989-90 йилларда юқорида номи зикр қилинган мувaққат ижодий жамоалар томонидан бир қатор янги техника лойиҳалари ишлаб чиқилди ва дастлабки синов нусхалари яратилди. Айниқса «Т28Х4М» трактори асосида яратилган ва сабзавот, полиз экинлари қатор оралиқларига ишлов беришга мўлжалланган ТТЗ—40 трактори, деҳқон томорқаларида, кичик участкаларда, шунингдек иссиқхоналарда фойдаланишга мўлжалланган — ТТЗ—0,2, «Митти» ҳамда «СКБ—КСТТ—0,2 — «Чумоли» кичик тракторларини алоҳида қайд қилиб ўтиш жоиз. Чунки улар жумҳуриятимиз тракторсозлигида бурилиш ясашди. Шунингдек буюртмалар асосида тайёрланган, юк кўтариш қуввати мос ҳолда 2 ва 4 тонна бўлган ва халқ хўжалигининг турли соҳаларида ишлатиш мумкин бўлган «ПТС—КТ—2» ва «2ПТ—4— Т/Т2» тиркамаларини, йўл қопламаларини мустаҳкамлашга мўлжалланган КД—4,5 мосламасини, 12 асалари уясига эга асаларисоз тиркамасини фахр билан таъкидлаш мумкин.

Бажарилган ишларнинг ялпи миқдори, пулга чаққанда 150 минг сўмдан ошиб кетди. Буюртмачилар рўйхатида Жумҳурият Давлат савдо-ширкат қўмитаси, автомобиль йўллари қурилиши, автомобиль транспорти, соғлиқни сақлаш вазирликларининг корхона ва ташкилотлари ўрин олганлар.

Айни паллада махсус конструкторлик бюросининг мувaққат ижодий жамоалари янги буюртмалар асосида бир қатор янги техника турлари устида иш олиб боришяпти. Яқин кунларда синов-тажриба цехида тоғ шароитида ишлашга мўлжалланган мослашган махсус трактор, йўл қурилиши асбоб-ускуналарини ташишга мўлжалланган технологик тиркама ҳамда бурғулаш мосламалари совуткичларининг синов нусхалари яратилади.

Давлат буюртмаси асосида маҳсулот ишлаб чиқарувчи Тошкент трактор заводининг ишлаб чиқариш қувватлари ҳар қандай янги техника турини, гарчи харидоргир бўлсада, кўп миқдорда чиқаришга ихтисослашмаган. Шунинг учун МКБ ўзининг тажриба майдони — 22-цехи қувватларидан келиб чиқиб фаолият кўрсатмоқда. «Талабга яраша таклиф» ақидаси асосида ётувчи бозор иқтисодиётига ўтилгандан сўнг бу борадаги тўсиқлар олиб ташланса, ажаб эмас. Зотан, корхона харидорга эмас, балки харидор корхона мавжудлигини баҳоловчи мезон бўлиши шарт.

Т. НОРМУҲАМЕДОВ,
«Ишчи овози» кўп нусхали рўзномаси ходими.

Уй-жой қурилиши—«Оқшом» назоратида

ҚАРДОШЛИК КОШОНАЛАРИ

ШАҲРИМИЗНИНГ Октябрь ноҳиясида жойлашган «Бешёғоч» даҳаси бугун янада гавжум. Бунинг боиси ушбу даҳада бунёд этилаётган тўққиз қаватли бинолардан яна бири фойдаланишга топширилди. 63 оилага мўлжалланган янги бинога кўчиб келаётганларнинг кети узилмайди. Биз улардан бир нечтаси билан танишдик.

Мастура Холназарова Тошкент қишлоқ хўжалиги машинасозлиги заводида узоқ йиллардан бери меҳнат қилиб, яқинда пенсияга чиққан экан. У билан суҳбатимиз қизғин бўлди.

— Бизнинг оилага янги бинодан тўрт хонали уй тегди, — дейди М. Холназарова бизга. — Барча хоналар паркет полли бўлиб, уларнинг таъмирланиши ҳам истиқоматчилар дидига мослаштирилган. Умуман бундай чиройли, бежирим, замонавий уйни қуриб берган қурувчиларга сидқидилдан раҳмат айтамиз.

Бино қурилишида 2-уйсозлик корхонасига қарашли 4-қурилиш бошқармасининг А. Кашенко раҳбарлик қилаётган бригадаси фаол қатнашди. Бунёдкорлар қурилиш материаллари танқислигига қарамай, ойлик режаларини муддатида бажариб бордилар. Шунингдек, тиклаш ишлари ҳам тезкорлик билан амалга оширилди. Қурувчиларнинг аҳил ва ҳамжиҳатлиги туфайли ушбу бино ўз муддатида эгаларига топширилди.

Бугун биз бинони тиклашда самарали меҳнат қилган 2-уйсозлик комбинатига қарашли 3-тиклаш бошқармасининг А. Куперман бригадаси жамоаси ҳақида ҳам самимий сўзларни айтамиз. Чунки, бригада аъзолари объектда тиклаш ишларини муваффақиятли амалга оширдилар.

Бино лойиҳасини «Ташгипрогор» лойиҳалаш илмгоҳи меъморлари чизиб беришган. Лойиҳачилар бинонинг ташқи кўриниши ўзгалардан фарқ қилиши ҳамда у замонавий бўлишини кўзда тутишган. Шунингдек, бино атрофида ободонлаштириш ишларини олиб бориш, кичкинтойлар майдончасини бунёд этиш каби майда-чуйда ҳажмдаги ишлар ҳам меъморлар эътиборидан четда қолмаган.

Шу ўринда яна бир нарсани алоҳида таъкидлаб ўтишга тўғри келади. Биз юқорида тилга олган ҳар иккала бригаданинг аъзолари турли миллат вакилларидан ташкил топишган. Улар орасида рус, украин, белорус, ўзбек, тожик, корейс ва бошқа миллатга мансуб бўлган кишиларни учратасиз. Гап шундаки, уларнинг барчаси бир мақсад, бир маслак йўлида меҳнат қилиб, унинг самараси натижасида мана шу бинони бахтиёр оилаларга туҳфа этишди.

Сиз чапдаги суратда кўриб турган А. Овчинниковани ҳамкасблари жуда ҳурмат қилишади. С. Ўрисбоев, В. Фёдоров, О. Горбуновлар (юқоридаги сурат) бир неча йиллардан бери бирга ишлашади. Уларнинг бири қурилиш бошлиғи, иккинчиси бригадир, учинчиси оддий бетончи бўлиб ишлашади. Сувоқчи А. Овчинникованинг номини ҳамкасблари фахр билан тилга олишади. Чунки у ўзига топширилган барча юмушларни ҳамиша аъло ва сифатли қилиб адо этади; Пастдаги суратда тасвирланган бинода бугун 63 оила ўз қувончини баҳам кўряпти.

М. ОРИПОВ.

Х. Мирзақаримов суратлари.

Ечимини кутаётган муаммолар

Барқарорлаштириш вақти етмадими?

153-ТРЕСТНИНГ 3-қурилиш бошқармасида Нурлибой Абдуллаев етакчилик қилаётган бригада аъзолари жорий йилни меҳнатда яхши муваффақиятларга эришган ҳолда якунлашга ҳаракат қилмоқдалар. Қурувчилар ўртасида меҳнат интизоми намунали ташкил этилганлиги, улар учун зарур шарт-шароитлар яратиб берилганлиги иш унуми ва сифатига яхши таъсир кўрсатмоқда.

Бригада азаматлари айни кунларда шаҳримизнинг Халқлар дўстлиги шоҳкўчасида бунёд этилаётган 110 хонадонга мўлжалланган 12 қаватли иккита уй-жой биноси қурилишида ғайрат билан меҳнат қилишяпти. Лойиҳа қиймати 2 миллион 600 минг сўмлик мазкур бино асосан 1,2 ва 3 хоналардан иборат бўлиб, унинг олди томонидан дорихона ва сабзавот дўкони ҳам ўрин олади. Бинони келгуси йилнинг биринчи кварталида фойдаланишга топшириш режалаштирилган.

— Хўш, бино ўз муддатида топшириладими?

Биз шундай савол билан иш юритувчи Шарофхон Садирхоновга мурожаат қилдик.

— Агар ҳамма иш бизга боғлиқ бўлганда эди, сўзсиз топширардик, — дейди у. — Албатта қўлдан келганча ўз имкониятларимиздан унумли фойдаланиб, қурилишни тезроқ ниҳоясига етказиш учун ҳаракат қилаяпмиз, лекин таъминотдаги етишмовчилик ишимизнинг олға силжишига, тўла қувват билан ишлашимизга тўсқинлик қилаяпти.

— Агар мумкин бўлса нималар халақит бераётгани ҳақида очиқроқ гапириб берсангиз. Билишимизча, сиз айтмоқчи бўлаётган муаммо барча қурилишларга хос. Шунинг учун бу нуқсонларни ҳамма билиб қўйгани яхши.

— Бўлмаса эшитинг, — жонланди иш юритувчи, — бинонинг пойдевори учун лойиҳа бўйича икки ярим минг кубометр бетон қоришмаси сарф бўлади. Биз уни беш ой ичида қабул қилиб олишимиз керак эди. Бироқ бу бетонни Тошкент Бош қурилиш бошқармасига қарашли қурилишни комплектлаштириш саноати бирлашмаси (ОПСК) таъминотчилари бизга саккиз ярим ой ичида зўрға етказиб беришди. Бу эса қурилиш яна уч ойга чўзилди, деган гап. Йил бошидан бери тузукроқ тахта ололмаймиз. Бино устуни билан ригелларни бир-бирига боғлаш учун 10 миллиметр йўғонликдаги арматуралар зарур. Лойиҳада кўрсатилишича бутун бир бино учун 8 тонна шундай арматура сарфланади. Кўриб турганингиздек, асосий қурилиш-тиклаш ишлари ниҳоясига етиб қолай деяпти. Биз эса шундай арматуралардан эндигина 4 тонна олдик холос. Етмаган жойларга эса 12 — 14 миллиметр йўғонликдаги арматураларни ишлатишга мажбур бўляпмиз. Бу эса ўз-ўзидан ортиқча ишчи кучи сарфланишига, бинонинг таннархини ортишига, сифатининг эса бузилишига олиб келаяпти.

Аниқроқ қилиб айтганда йўғон арматурани букишнинг ўзи бўлмайди. Бунинг устига ташқарига чиқиб қолади. Натижада сувоқчилар ҳам роса қийналишади.

Хоналарни бир-биридан ажратиб турувчи пардадеворларнинг етишмаслигини айтмайсизми? Ҳар бир қаватдаги хоналар учун 55 хил турдаги пардадеворлар керак. Мавжуд тоифадаги корхоналар эса шунча хилдаги пардадеворларни ишлаб чиқаришга қодир эмас. Биз Сергелидаги темир-бетон буюмлари корхонасидан гипсдан тайёрланган тайёр ҳолдаги 9800 квадрат метр пардадеворлар олишимиз лозим эди. Ҳозиргача ундан 6000 квадрат метрини олдик холос. Қолган жойларни ғишт билан урайлик десак, лойиҳада гипсли пардадевор кўрсатилган. Қолаверса бу ишларга сарф бўладиган ишчи кучи ҳам, нарх-наво ҳам ҳаммаси ҳисоб-китобли. Ғиштнинг ўзи қурилишда камёб нарса. Ўйлай-ўйлай, бошқа йўлини топдик. Фанерга ўхшаган қуруқ сувоқли юпқа пардадеворларнинг иккитасини бирлаштириб тиклаяпмиз. Лекин бу усулни етарли даражада сифатли деб бўлмайди. Мана, тўрт ойдан бери 1-темир-бетон буюмлари корхонасидан сантехкабиналар учун мўлжалланган махсус «СПРТ—58—16» нусхали плиталарни ололмаймиз. Кейин билсак шундай катта корхонада бундай плитадан кунига атиги бир донагина ишлаб чиқарилар экан. Шаҳарда эса юздан ортиқ қурилиш объектлари мавжуд. Уларга қурилиш материалларини етказиб беришга ихтисослашган корхоналар эса жуда кам.

— Нима учун шундай бўлаяпти?

— Мен 1966 йилдан бери қурилишда ишлайман. Яхши эслайман, 1975 — 80 йилларда биз материалларни ўз вақтида олиб турардик. Ўша пайтларда корхоналар ўз маҳсулотлари билан қурилиш объектларини тўлиқ таъминлаб туришарди. Ўтган 10—15 йиллар ичида шаҳардаги қурилишлар ҳажми 2—3 баравар ортди, лекин қурилишга ихтисослаштирилган корхоналар ҳали ҳам ўша-ўша. Дастгоҳлар эскириб, таъмирталаб даражага етган. Бу орада ҳали биронта завод қурилмади. Бу эса филни челаклаб суғоришдек гап.

— Аҳвол шу бўлса қурувчиларнинг кайфияти, ўз ишига муносабати қандай экан?

— Тасаввур қилинг, сиз дурадгорсиз. Оддийгина стул ясамоқчисиз. Олдингизда барча асбоб-ускуна-ю, материаллар муҳайё бўлса, завқланиб ишлайсиз. Бунинг акси бўлса-чи? Тахта топсангиз, мих бўлмаса, михни топсангиз асбоб бўлмаса? Ишингиз юришмай, ҳамма нарсадан кўнглингиз совийди. Қурувчилар ҳам шундай. Ҳаммасида оила бор. Оилага эса даромад керак. Начора, ҳамма нарсага кўникишади. Баъзан шундай ҳоллар бўладики, материал бўлмай қолганда юқори малакали тажрибакор ишчи ўз иши қолиб, арзимаган майда-чуйда юмушларни бажаришга мажбур бўлади. Адабиётчилар тили билан айтганда атомнинг кучини ўтин ёришга сарфлаймиз. Шундай бўлса ҳам иложи борича ишни омилкорлик билан ташкил қилиб, қурувчиларнинг бўш туриб қолмасликлари учун ҳаракат қилаяпмиз.

Мақтаса арзигулик қурувчиларимиз бор. Масалан, электр пайвандчилар Суннат Сағатов, Ихтиёр Умаров, Владимир Пленюк, дурадгор Иван Оноприенко, бетончи Фармон Болтаевларни олинг. Улар ўз хулқи, юриш-туриши, камтарин меҳнатлари билан жамоада катта обрў қозонганлар. Ўзларига топширилган вазифанинг масъулиятини чуқур ҳис қилиб, ишни пухта бажарадилар. Бошқаларни ҳам ортларидан эргаштирадилар. Уларнинг қилаётган ишларини кўриб ҳавас қиласиз.

— Ишчиларнинг ойлик маоши қандай бўлаяпти?

— Қурувчиларимиз ойига ўртача 300—400 сўмдан олишаяпти.

— Бундан кўпроқ ҳам олишлари мумкинми?

— Бўлмасам-чи. Агар қурилиш материаллари вақтида келиб турса, иш тўғри ташкил қилиниб, ишчи ғайрат билан меҳнат қилса 500—600 сўм, ҳатто ундан ошириб ҳам иш ҳақи олиши мумкин.

— Бозор иқтисодиётига ўтсак бунга имконият туғилар?

— Эҳтимол. Биз унга катта умид боғлаяпмиз. Саломатлик бўлса, кўрармиз.

Қурилиш объектидан узоқлашар эканман, беихтиёр ўйга толаман. Халқ хўжалигининг муҳим тармоқларидан бири бўлган қурилиш соҳасида тубдан бурилиш ясаш фурсати етмадимикан? Қурилиш ишларини обдон ҳисоб-китоб қилиш, қурилиш материаллари ишлаб чиқарадиган корхоналар қуввати билан янги барпо этилаётган қурилишлар ҳажмини барқарорлаштириш учун вақт келмадимикан?

М. ОТАХОНОВ,
қурувчи.

⊙ ШАҲРИМИЗДАГИ «Комфорт» ишлаб чиқариш бирлашмасининг маҳсулотларига бўлган талаб йил сайин ортиб бормоқда. Корхона мебелсозлари томонидан тайёрланаётган турли хил мебель маҳсулотлари хоналар ҳуснига мос бўлиб тушади.

СУРАТДА: корхонанинг бир гуруҳ илғор йиғувчилари М. Ашуров, С. Хаитов, М. Азимов, А. Пўлатовлар.

Т. Каримов суратлари.

Куюнчаклик билан ёзилган

ЭЪТИБОРГА МУҲТОЖ СОҲА

БИЗ ҳар куни эрта тонгданоқ турар жой даҳаларида тўпланган ахлат уюмларини ва саноат чиқиндиларини олиб кетишга шайланган машиналарни кўрамиз. Аммо ўшандай дамларда шаҳримиз озодалигини ва тозалигини сақлаш йўлида қилинаётган бу ишлар алоҳида эътиборга муҳтож бўлиб қолаётгани ҳамманинг ҳам хаёлига келавермайди. Бугунги кунда шаҳримизнинг санитария ҳолатини муҳофаза қилиш осон кечаётгани йўқ. Айниқса, майдонларни тозалаш, шаҳардаги маиший чиқиндиларни олиб чиқиб кетиш бу муҳим ишларнинг ўзагини ташкил этмоқда. Ҳар куни шаҳарда 3,5 минг тонна чиқинди уюми тўпланмоқда. Йил давомида эса бу миқдор 1,5 миллион тоннадан кам бўлмаяпти. Ўз вақтида чиқинди ва ахлатлардан шаҳарни халос этиш учун 900 та машина керак. «Спецтранс» махсус автомобиль корхонаси Тошкент шаҳар ободонлаштириш Бош бошқармасининг асосий базаси ҳисобланади. Аммо шунга қарамай ундаги мавжуд машиналар аранг 560 тани ташкил этмоқда. Бошқачасига айтганда 62,5 фоиз талабни қондирмоқда, холос.

Хизмат соҳаси вакилларига жойларда яратилган шароитлар ҳам кўнгилдагидек эмас. «Спецтранс» бошқармасининг шаҳримиздаги барча районларидаги автокорхоналарида ҳатто ҳаракатдаги составга техник хизмат кўрсатиш ва таъмирлаш ишлари олиб бориш талаб даражасидан орқада қолмоқда. Бу камчилик энг яхши районларнинг умумий ютуғига соя ташлаб қурибди. Жумладан, Ҳамза ва Акмал Икромов районларидаги махсус автокорхоналарининг ишлаб чиқариш цехлари ишга туширилганига 10—12 йил бўлди. Аммо бу цехлар ҳалигача ниҳоясига етказилмаган камчиликлардан ҳоли эмас. Иситиш шохобчалари ишламайди. Технологик жиҳатдан таъмирлаш линияси ва ҳавони мўътадил сақлаш системаси ҳам шундай аҳволда.

— Яна бир муаммо бизни қаттиқ ташвишга солаяпти, — дейди Тошкент шаҳар ободонлаштириш Бош бошқармасининг бошлиғи Муҳаммаджон Зуфаров. — Шаҳримиздаги махсус автокорхоналар етарли кадрлар билан таъминланмаган. Шаҳар тозалиги ва озодалигини сақлаш учун «Спецтранс» бошқармасида аслида 3236 киши ишлаши керак. Ҳозирги пайтда эса, бошқармада ишловчиларнинг умумий сони аранг 2187 кишини ташкил қилади. Махсус автокорхоналарни тўла ишчи кучлари билан таъминлаш учун 797 юк ташувчи, 148 ҳайдовчи, 74 таъмирловчи ишчи керак. Айниқса, Чилонзор, Куйбишев, Октябрь, Собир Раҳимов районларидаги махсус автокорхоналарда бўш ўринлар кўп. Бу муаммо камлик қилганидек, эҳтиёт қисмларнинг етишмаслиги, ёқилғи-мойлаш материалларининг етарлича ажратилмаслигига нима дейсиз? Бу йил махсус автокорхоналарни бензин билан таъминлаш эҳтиёжнинг 80 фоизини, дизель ёнилғиси эса 44 фоизни ташкил этмоқда. Шу боисдан ҳам машиналардан фойдаланиш самараси унчалик кўзга ташланмаяпти. Хизмат соҳамизга аҳолидан тўланадиган маблағ ҳам бугунги кун талабларига тўғри келмайди. Уни қайтадан кўриб чиқиш вақти етди.

Кўриниб турибдики, шаҳримиз тозалигини сақлаш, озодалигини таъминлаш осон кечмаяпти. Бошқарманинг эҳтиёжлари билан ҳисоблашадиган, камчилик ва муаммоларга барҳам берадиган вақт келди. Айниқса чиқиндиларни олиб кетишга бўлган муносабатни яхшилаш керак. Шаҳримиз кўчаларида тўпланган ахлат уюмлари ва маиший чиқиндилар ҳеч қачон ўтган-кетганларнинг дилини хира қилмаслиги керак. Яна бир гап: шаҳримизда нима кўп, дов-дарахтлар кўп. Ҳар йили улар буталаниб, ортиқча шох-шаббалари кесиб ташланади. Бу яхши анъана шаҳримиз кўркини таъминлайди. Кесиб олинган шох-шаббалар эса шаҳардан бир неча километр узоқликдаги масофага ташлаб юборилади. Кейинги маълумотларга қараганда ҳар бир райондан кунига икки машина ана шундай шох-шаббалар ва ахлат уюмларига ташланган ёғоч чиқитлари олиб кетилиб, устига тупроқ тортилиб юборилар экан. Ундан бошқа мақсадлар учун фойдаланиш ҳеч кимнинг хаёлига келмаётганига ҳайронман. Масалан, Японияда чиқитга чиқарилган ёғочлар қайта ишланиб қимматли қурилиш материалига айлантирилади. Бизда ҳам бундай ишни йўлга қўйиш керак. Ахир, ҳозир нима кўп, қурилиш қилмоқчи бўлган оилалар кўп. Қайта ишланган чиқинди ёғочлар ва шох-шаббалар ДСПга айлантирилса кўпчиликнинг талабини қондиришга йўл очган бўлардик.

Ю. МУҲАМЕДОВ.

Дўстларимиз мероси

ОШУҚЛАР

ОЗАРБАЙЖОН ССЖда янги урф-одат ва маросимларни аҳоли турмушига жорий этиш, тарғиб қилишда қадим-қадимдан давом этиб келаётган ошуқлар санъати жуда катта ўрин тутди. Бирон-бир халқ йиғинлари, урф-одатлар, байрам ёки расм-русум ёҳуд катта анжуманлар йўқки, ошуқлар иштирок этмаган, улар сози шўх, ўйноқи куйларни чалиб, қўшиқ термалари ва достонлари жаранглamaган бўлсин. Ўзбек халқ бахшилари каби Озарбайжон ошуқлари ҳам қадимий мусиқа асбоби — соз ёрдамида анъанавий халқ достонларини, қаҳрамонлик ҳамда лирик қўшиқларни маҳорат билан ижро этадилар, бадиҳагўйлик асосида янгидан-янги асарлар яратадилар. Улар ижросидаги басталар ҳамиша мароқ, катта завқу шавқ билан тингланади. Бу санъат жуда узоқ ва мазмунли тарихга эга. Бу хонандалар бошини қовуштириб, ишини планлаштириш мақсадида Озарбайжон ССЖ Маданият вазирлиги қошида Ошуқлар уюшмаси тузилганлиги ва унинг мустақил ташкилотга айлантирилиши қонуний бир ҳолдир.

бундай бахшиларнинг сўз ва созининг эл ичида нуфузи бўлмайди. Ошуқ—сўзи, сози ва ижроси билан эл орасида обрў қозонолмадими, у узоққа боролмайди...

Озарбайжонда ошуқларга азал-азалдан бўлган буюк ҳурмат, эътиқод, ҳозирги кунимизда ҳукумат томонидан уларга кўрсатилаётган юксак ғамхўрлик ва эътиборнинг боиси ҳам ана шундадир..

Биз Озарбайжонда бўлганимизда Ошуқлар уюшмаси раиси ҳақ эканлигини ўз кўзимиз билан кўрдик.

Маълумки, бизда ҳам бўлганидек, Озарбайжонда қадим-қадимдан ўзининг ажойиб вакилларига эга бўлган ошуқлик санъати эл орасида жуда машҳур бўлган. Чунки, ошуқлар ўз асарлари қўшиқ ва достонларида халқ дарди, орзу ва умидларини ифодалаганлар. Бунинг учун XVI—XVII асрларда яшаб ўтган халқ ошуқлари — Қурбони, Кўрўғли, Мискин Абдал, Гул Маҳмуд, Жунун, Сари, Абдулла каби ўнлаб санъаткорлар ҳаёти ва репертуарларига назар ташлаш кифоя. Турли тарихий даврларда яшаган бу ошуқлар халқ ошуқлик санъатини юксакликка

Шуни айтиш керакки, бадиҳагўйлик билан инсон ва ҳаёт ҳақида қўшиқлар тўқий олиш, куйлар басталаш, уларни соз жўрлигида маҳорат билан айта олиш, матн билан куйнинг мазмунига мос ҳаракат қила олиш, вақти келса, қувноқ рақсга туша билиш, ўтмишда яшаб ўтган ошуқлар репертуарларидаги катта-кичик асарларни ўз қувваи ҳофизаларида сақлаб ёддан айта олиш, шунингдек, ўз ижодини шогирдларига алоҳида меҳр-муҳаббат билан бера билиш ошуқлар ва улар санъатига хос хусусиятлардир. Бу санъат ўзининг ҳаётийлиги, чуқур халқчиллиги, оммавийлиги, ҳозиржавоблиги ҳамда бадиий юксаклиги, шу билан бир қаторда ўта мураккаблиги билан ажралиб туради...

— Ошуқлар санъати, — дейди биз билан суҳбатда таниқли Озарбайжон шоири, Озарбайжон ССЖ Ошуқлар уюшмасининг раиси Ҳусайн Ориф Жамол ўғли, — жуда қийин, сермашаққат ва кўп меҳнат талаб қиладиган фозил ва кўркам санъатдир. Ошуқ бўлиш учун ҳавас ёки истакнинг ўзи кифоя қилмайди. Бунинг учун ошуқ бўлмоқчи бўлган кишида катта истеъдод бўлмоғи лозим, унда мусиқани энг нозик қирраларигача ҳис эта билиш, қадимий асбоб —созни қойилмақом қилиб чала билиш, ота-боболар терма достонларини ёддан билиш, бир зумда айтилган мавзуда қўшиқ тўқиб юбора олиш каби истеъдод қирралари бўлиши билан бирга, у юксак дид, маданият, фалсафий мушоҳада ва чуқур билимдонлик каби қобилиятларга ҳам эга бўлмоғи лозим. Ахир, ошуқ элу юртининг номус-ори, ифтихоридир, у халқ умидлари ва идеалларининг ифодаловчисидир.

Озор халқи ошуқни шу даражада юксакликка кўтариб, уни эъзозлайдики, бу борада ҳеч бир санъат ошуқлар санъати билан беллаша олмайди. Халқ қалби-қўридаги энг юксак, айни чоғда энг нозик сўзларини, инсон ва воқеа-ҳодисалар ҳақидаги мушоҳадалари, мулоҳазалари ва қарашларини ошуққа беради, унда ўзини, ўзлигини кўради, унга ўзига ишонгандек ишонади. Ошуқлик даргоҳига қадам қўйган ҳар бир киши халқнинг ана шу талабига жавоб бермоғи, халқ ишончини қозонмоғи, унинг дилидаги гапларни топқирлик билан топиб айтмоғи лозим. Агар у ошуқман, деб даъво қилса-ю, халқ қалбига етиб борувчи, унда юксак идеаллар туйғусини уйғотувчи сўзни айта олмаса, сози, сўзи, ижроси билан кишилар қалбини туғёнга келтира олмаса, ундай одам ошуқ бўлиб эл орасида танилиш у ёқда турсин, ошуқ кўчасига кира олмайди ҳам. Халқ бундай ошуқни тан олиш ўрнига, ундайлардан нафратланади. Оқибат натижада

кўтарганлар, уни янги-янги шакллар билан бойитганлар, сўз ва соз санъатининг юзлаб намуналарини яратганлар.

Ана шу устозлар асос солган ва камолат чўққисига кўтарган ошуқлар санъати анъанаси ҳамон зўр муваффақият билан давом этиб келмоқда. Ёзма адабиёт, мусиқа, рақс ва бошқа санъатлар қаторида меҳнаткашлар ҳаётида муҳим ғоявий-сиёсий, бадиий-эстетик роль ўйнамоқда. Шу боисдан ҳам Озарбайжон коммунистлари ошуқлар санъатини ҳар томонлама қўллаб-қувватлаб, уни яна ривожлантиришга алоҳида ғамхўрлик қилмоқдалар. Меҳнаткашларни, хусусан, ёшларни ғоявий-сиёсий ва ахлоқий тарбиялаш ишларида улардан кенг фойдаланмоқдалар.

— Озарбайжонда, — дейди биз билан суҳбатда яна Ҳусайн Ориф, — уч юз саксондан ортиқ кексаю ёш ошуқларни ўз атрофига бирлаштирган Ошуқлар уюшмаси ўз раиси Фарида Гаджиева, Кифоят Маҳмудова, Комила Охундова каби ошуқлар санъати фидойилари — методистларига эга. Уюшма жумҳуриятимиз ижтимоий-сиёсий ҳаётида, кишиларимиз тарбияси соҳасида муҳим ишларни амалга оширади. Маданий-оқартув муассасаларида, жумҳурият ва хорижий мамлакатларда ошуқлар чиқишларини уюштириш, улар асарларини ёзиб олиш ва нашрга тайёрлаш, ошуқлик санъати ҳақидаги илмий ва бадиий асарлар яратилишига раҳбарлик қилиш, ўтмишда яшаб ўтган машҳур ошуқлар хотирасини абадийлаштириш, улар меросини ўрганиш каби қатор тадбирлар шулар жумласидандир. Шуни ҳам таъкидлаш керакки, ошуқларнинг танловлари ва қурултойлари тез-тез ўтказилиб турилади. Уларда, шунингдек, ошуқлар қурултойларида қардош жумҳуриятлардан ҳам фольклор вакиллари иштирок этадилар. Дарвоқе, шу кунга қадар Озарбайжон ошуқларининг беш марта (1928, 1938, 1961, 1982, 1984) қурултойлари ўтказилган бўлиб, уларнинг ҳар бирида жуда катта ташкилий, ижодий муаммолар ҳал қилинган. Ҳар бир қурултой озор халқи маданияти ва санъати ҳаётида катта воқеа бўлган. Бу жойда ошуқлар санъатига қизиқиш, уни янада ривожлантириш борасида ҳамма жон куйдиришини, ғамхўрлик қилишини кўриб ҳайратга тушдик. Ошуқлар орасида олти ёшдан саксон-тўқсон ёшларгача бўлган сўз, соз, рақс усталарини учратасиз. Катта-кичик ёшдаги аёл ошуқларни айтмайсизми? Уларнинг аксарияти бадиий ҳаваскорлик тўгаракларида актив қатнашади, маданий-маърифий муассасалар, мактаблар ва бошқа жойларда ишлашсада, ошуқлик санъатини ривожлантириш ва

тарғиб-ташвиқотида ҳам актив иштирок этадилар. Чунончи, Кировобод шаҳри «Чашма» дастасининг аъзоси ошуқ Нулара Азафли қизи (25 ёш), Газах ноҳиялик ошуқ Лутфия Мусаева (20 ёш), ўрта мактаб ўқувчилари ўн етти ёшли ошуқ Мубараз Алиев, губистонлик 6 ёшли Ислом ошуқ Рза ўғли каби ошуқлар, Имрон Гасимов, Асфандиёр, Ҳусаин Сарачли каби машҳур ошуқлар қаторида туриб ўз санъатлари билан эл-юртга хизмат қилиб келмоқдалар. Айни чоқда ошуқлик санъатининг сиру асрорларини чуқур ўрганмоқдалар.

Дарҳақиқат, кўплаб ёшларнинг ошуқлик санъатига меҳр қўйиб, уни қунт билан ўрганаётганликлари, маҳоратларини ошириш борасида бетиним изланишлар олиб бораётганликлари Озарбайжон ошуқлик санъати анъанасининг равнақ топаётганлигидан, унинг келажаги порлоқ эканлигидан далолат беради.

— «Правда» ёзганидек, — дейди Озарбайжон ССЖ Маданият вазирининг биринчи ўринбосари Темур Алиев, — ҳатто Тауздаги маҳаллий мактабда соз ва ошуқлик санъати маҳоратини эгаллаш бўйича махсус ихтисослашган синф ташкил этилган. Беш йилга мўлжалланган бу ўқув курси иштирокчилари ошуқлар санъатининг назарий асосларини ўрганибгина қолмасдан, соз чала билиш, қадимий ва энг севимли бу асбобнинг барча сиру асрорларидан хабардор бўлиш, ошуқлик санъати талабига кўра, ашула ёҳуд достон тўқий олиш, унга куйлар басталаш, рақсга туша билиш кабилар бўйича ҳам кўникма оладилар. Сўнгги пайтларда туғилган яна бир янгилик шуки, ошуқлар синфида таниқли ошуқлар дарс беришади. Талабалар амалий машғулотларни ошуқ А. Жаъфаров бошлиқ бўлган фольклор дастасида ўтказадилар. Келгусида бундай синфлар сони кўпайтирилади.

Озарбайжон ССЖда ошуқлар ижоди, қолаверса, фольклорга бунчалик катта аҳамият берилиши, халқ оғзаки ижоди анъаналаридан замон хизматида мақсадга мувофиқ тарзда оқилона фойдаланилиш нафақат бизда, балки хорижий мамлакатларда, биринчи навбатда, Туркия, Эрон ва бошқа юртларда ҳам юксак баҳо олмоқда. Бунинг учун шу мамлакатларда фольклорга бағишлаб чиқариладиган ойномалар саҳифаларини кўздан кечиришнинг ўзи кифоя.

Қардош Озарбайжонда халқ бахшилари — ошуқлар, уларнинг бетакрор санъати — ошуқчилик борасида амалга оширилаётган тадбирлар икки юздан ортиқ шоир-бахшилари бўлган бизнинг жумҳуриятимиз учун ҳам тадбиқ этса арзийдиган ибрат намуналаридир, десак янглишмаган бўламиз. Чунки, бизда ҳам бахшичилик анъанаси қадим-қадимдан давом этиб, халқимиз маънавий ҳаётида муҳим роль ўйнаб келаётган бебаҳо санъатдир. Ўзбек халқи ҳам бошқа халқларда бўлганидек бахшилар санъатини кўз қорачиғидай асраб, доимо эъзозлаб келган. Чунки, бу санъат сўз қудрати, куй сеҳри, ижро маҳорати билан бирлашиб кетган, оддий меҳнаткаш халқ ҳаёти ва қаҳрамонона кураши, орзу умидларининг ғоявий-бадиий юксак даражада ифодалаб унинг маънавий талаб-эҳтиёжига жавоб бўлган. Бахшилар санъати бизнинг кунларимизда ҳам совет кишилари маънавий камолотида катта ўрин тутиши табиийдир. Шу боисдан ҳам сўнгги йилларда жумҳуриятимизда бахшичилик санъатини ривожлантириш, бахшиларга алоҳида ғамхўрлик кўрсатиш, улар репертуарларидаги асарларни ёзиб олиб, энг яхши намуналарини чоп этиш, кишиларни, хусусан, ёш авлодни миллий ахлоқ руҳида тарбиялаш соҳасида фойдаланишга, шунингдек, бу мазкур санъатга ёшлардан жалб этишга эътибор берила бошланди.

Биз Озарбайжонда ошуқлар ижодини ўрганиш ва тарғиб қилиш, қадимий ва бетакрор бу халқ санъатига иккинчи ҳаёт бахш этиш учун олиб борилаётган ишлардан намуна олишимиз лозим.

Малик МУРОДОВ,
филология фанлари доктори, профессор.

ҒОЛИБЛАР ТАҚДИРЛАНДИ

● **ҲАР ЙИЛИ Маннон Уйғур номли Тошкент санъат илмгоҳи ҳамда Беньков номли Жумҳурият бадиий ўқув юрти талабалари орасида Қизил Ярим Ой мавзуидаги плакатлар танлови ўтказилиши яхши анъанага айланиб қолди.** Нафақат Ўзбекистон, балки Ўрта Осиёга юқори малакали театр ва тасвирий санъат мутахассислари тайёрлаб берадиган илмгоҳда навбатдаги танлов ўтказилди. Танлов «Инсонпарварлик ва меҳр-шафқат — халқ хизматида» шиори остида ўтди.

Шуни алоҳида қайд қилиш керакки, ушбу танлов иқтидорли ёш плакатчи рассомларга катта санъатга йўлланма берди, ғолиб чиққанлар эса Иттифоқ ва халқаро кўргазмаларга тавсия қилинди. Масалан, ўтган йили танлов ғолиблари Москвада ўтказиладиган плакатлар халқаро танловида қатнашдилар. Рассом Равиль Хасаншиннинг «Табиатга ўқ узсанг ўзингга тегади» плакати эса 1990 йилда Москвада ўтказилган Бутуниттифоқ кўргазмасида қатнашди. Дарвоқе, ушбу плакат Қизил Ярим Ой жамияти марказий Қўмитаси томонидан кўп минг нусхада чоп этилди. Бошқа ғолиб-плакатлар чоп этилиш арафасида турибди. Бу галги танлов ғолибларининг «тақдири» ҳам худди шундай бўлди — яъни улар ҳам кўп минг нусхада чоп этилишга тавсия этилди.

А. ЕҚУБХЎЖАЕВ.

● **СУРАТЛАРДА: плакатлар танловидан лавҳалар.**

Р. Альбеков суратлари.

ТОШКЕНТ ЭНГ ЯХШИ ШАҲАРЛАР ҚАТОРИДА

● Аҳолининг энг кўп даражада кўпайишини ўрганувчи Америка қўмитасининг тадқиқотчилари жаҳондаги энг катта юзта шаҳарда мавжуд бўлган турмуш шароитлари ҳақида маълумот тақдим этдилар. Ташкилот мутахассислари ана шу ноёб ҳужжатни тайёрлашлари учун икки йил керак бўлди, уларни 45 мамлакат олимлари қўллаб-қувватлади.

Совет Иттифоқидаги тўртта шаҳарга умуман ёмон баҳо берилмади:

Киев 22-ўринни (74 балл),
Москва 35-ўринни (64 балл),

Ленинград 40-ўринни (62 балл),

Тошкент 44-ўринни (60 балл) эгаллади. Уларнинг ҳаммаси «Яшаш шароитлари яхши бўлган» шаҳарлар қаторига кирди.

Шаҳарларимиз, масалан, «Ўрта мактабларда ўқийдиган болаларнинг сони», «Электр қуввати ва ичимлик сув билан таъминланган уйларнинг миқдори» сингари кўрсаткичлар бўйича олдинги ўринда эканликлари, айни вақтда Москва, Ленинград ва Тошкент «Бир хонада яшайдиган кишилар сони» бўйича 42-58-ўринларни эгаллаган шаҳарлар қаторида эканлиги маълум бўлди, Киев эса 59-73 ўринни эгаллаган шаҳарлар гуруҳига кирди. Киев ва Тошкент ўз навбатида, кўчаларида шовқин жуда паст бўлган биринчи 20 та шаҳар қаторига кирди.

(ТАСС).

Маданият янгиликлари

Кўҳна санъат дурдоналари

⊙ **ШАРҚ МИЛЛИИ санъати тарихи узоқ ўтмишга бориб тақалади.** Ана шу кўҳна маданий мерос орасида Эрон халқ санъати дурдоналари ҳам алоҳида ўрин тутади. Бу каби нафис ва ўзига хос такрорланмайдиган энг яхши ижод намуналари бизнинг мамлакатимизда ҳам эъзозлаб сақланмоқда.

Москвадаги Шарқ халқлари давлат санъат музейида тўпланган бебаҳо мерос орасида Эроннинг ўтмиши ва бугунги кунига доир талайгина ноёб асарлар билан ҳам яқиндан танишиш мумкин. Шунингдек, Ўзбекистон ССЖ давлат санъат музейи фондида жамланган кўҳна санъат дурдоналари ҳам эътиборни ўзига тортади.

Ҳар икки музейда сақланаётган юқоридаги манзарали амалий ва тасвирий санъат асарлари асосида Тошкентда алоҳида кўргазма ташкил қилинди. «XIV — XX асрлар эрон санъати кўргазмаси» деб аталган бу экспозицияда дид ва юксак маҳорат билан ишланган уй-рўзғор буюмлари турли нақшин идишлар, нафис сайқал топган эсдалик ёдгорликларига кенг ўрин берилган.

Эрон миниатюра санъатига доир қадимий нафосатга тўла асарлар туркуми ҳам томошабинларга манзур бўлмоқда. Лак санъати дурдоналари ҳам кўргазмага алоҳида файз бахш этган.

Сайқалланган куй

⊙ **ЎЗБЕК классик мусиқа санъатида ўзига муносиб ўрин топиб, кўп асрлар мобайнида нафис ижро этиб келинаётган жозибали мусиқа асарлари жуда кўп.** Халқимиз руҳига сингиб кетган «Сегоҳ» куйи ҳам ажойиб дурдоналардан бири саналади.

Ана шу кўҳна ижод намунаси замонавий мусиқа асарлари учун бой манба бўлиб хизмат қилиб келмоқда. Таниқли бастакор С. Бобоев ҳам шу мусиқа сеҳридан илҳомланиб, «Сегоҳ» симфоник достонини яратишга муваффақ бўлди. Жозибали сайқалланган бу асар яқинда Ўзбекистон ССЖ давлат симфоник дастаси ижросида баралла янгради.

Шуниси эътиборга моликки, мазкур концерт номи кенг тарқалган дирижёр, Украина ССЖ халқ артисти А. Гуляницкий томонидан моҳирлик билан бошқарилди.

Машҳур асар асосида

⊙ **ЎЗБЕК мультфильм санъати жанр жиҳатидан тобора ривожланиб бормоқда.** «Ўзбекфильм»нинг мультфильмлар усталари қўғирчоқ экран асарлари яратиш борасида ҳам маълум тажрибаларни қўлга киритдилар.

Шу кунларда суратга олинаётган фильмлар ҳам мавзу ва жанр жиҳатидан бир-биридан фарқ қилади. Уста санъаткор С. Алибеков бошчилигида яратилган ижод намунаси қизиқарли воқеа ва завқли тасвирларга бой.

Машҳур адиб Чингиз Айтматов асари асосида суратга олинаётган мультфильм «Манқурт» деб номланди. Ундаги воқеалар ҳам қизиқарли кечади. «Мен сени излашга кетдим» қўғирчоқ фильмига ёзувчи Ю. Дашевский асари асос қилиб олинди.

Юқорида тилга олинган болалар руҳиятига мос фильмларга истеъдодли бастакор Д. Янов-Яновский мусиқалар ёзиб берди.

Немис тилида

⊙ **ЎЗБЕК халқ оғзаки ижодида эртаклар алоҳида ўрин тутади.** Кенг омманинг кўпи чет мамлакатлардаги қатор тилларга таржима қилиниб, алоҳида китоблар ҳолида чоп этилган.

Немис тили таржимонлари ҳам ўзбек халқ эртакларидан бир нечтасини ағдариб, қўлёзма тўплам ҳолига келтиришган эди. Уни «Ўқитувчи» нашриёти яқинда кўп нусхада чоп этди.

«Ўзбек халқ эртаклари» (немис тилида) деб номланган мазкур нашр орқали «Олтин тарвуз», «Қорасоч», «Олтин балиқ» каби эртаклар билан танишиш мумкин. Янги тўплам немис тилини ўрганувчи катталар ва болалар учун яхши қўлланма бўлиб хизмат қилади.

Саодат ОДИЛОВА.

● Мана, бу чеҳраларида табассум ўйнаётган кишиларга қараб, вақти чоғ пайтларида суратга тушишган эканда, деб ўйлаш мумкин. Аслида, ҳозир уларнинг ичига чироқ ёқса ҳам ёришмайди — бу шунчаки америкаликларнинг одати. Улар кўз-кўзга тушганда табассум қилишга ўрганиб қолишган.

Ушбу суратда Детройт чеккасидаги мўъжазгина шаҳарчада истиқомат қилувчи ака-ука Мэнуэл, Херман ва Сидней Деннлар тасвирланган. Улар биргаликда нисбатан каттагина саноат моллари дўконига эгалик қилишади. Бу дўконни улар яқин орада сотишмоқчи. Бунга одатдан ташқари сабаб бор. Гап шундаки, Деннинг беш ака-ука фарзандлари дўконга хўжайинлик қилиб, тижорат ишлари билан шуғулланишдан қатъиян бош тортаяпти. Бунинг ўрнига улар давлат хизмати, журналистика, ҳуқуқшунослик билан шуғулланишмоқчи. Ўзларининг бу қадамларини улар бўш вақтлари кўпроқ бўлишини, молиявий сиништнинг олдини олиш ҳақида бош қотиришни истаётганликлари билан изоҳламоқдалар...

ТАСС сурати.

Турмуш чорраҳаларида

ЎЛИМГА ТАШЛАНГАН ЎҒИЛ

⊙ **Гўдак йиғиси... Эсимни танибманки гўдак йиғисини эшитсам танамда бир титроқ сезаман. Ўзимнинг дунёга келажак фарзандимни эслаганимда қалбим ширин энтикиб кетади. Лекин шундай гўдак йиғиси ҳам борки уни озорланмасдан тинглаб бўлмайди.**

Дунёда ҳар хил кишилар бор. Зотан умр бўйи «тирноқ»қа зор бўлиб ўтганлар ҳам, бир лаҳзалик кўнгилхушлик, ҳирс учун ўз фарзандларини ўлим чангалига топширганлар ҳам бу ҳаётда учраб туради.

Қуйида мен ҳикоя қилмоқчи бўлган воқеа ҳам шу ҳақда.

ҲАРБИЙДАЛИГИМДА тунги сменада соқчилик қилардим. соқчилик манзили шаҳар марказида жойлашган бўлиб, атрофи бетон деворлар билан ўралганди. Январь ойи бўлсада, на ерда, на ҳавода қор зарралари кўринарди.

Бунинг устига ҳаво анча илиқ эди. Ўшанда адашмасам мен ўз ҳудудимни учинчи бор айланиб чиқа бошладим. Шинель устидан кийган пўстин анча қизитиб юборди. Бунинг устига уйқу ўз ҳукмини ўтказа бошлаганди. Кўзларим ўз-ўзидан юмилиб кетарди. Соат милларига кўз югуртирдим. Ҳали янги соқчи билан алмашишга роппа-роса бир соатча вақт бор эди. Ўз йўлимда давом этарканман, шу пайт бетон деворлари ортидан ғайри-табиий овоз эшитилди. Овозни эшитиб ҳушёр тортдим ва секин деворга яқинлаша бошладим. Девордан анча нарида йиғига ўхшаган товуш келар, боз устига унга ўша атрофдаги итлар жўр бўлишарди.

«Нима бўлдийкин? Балки безорилар қўлига тушиб қолган бечорадир... Балки машина уриб юборган йўловчидир?» Хаёлимдан турли хил фикрлар ўта бошлади. «Балки бу мени чалғитиш учундир». Тўсатдан хаёлимга келган бу фикр мени сескантириб юборди. Девордан узоқлаб нима қилишимни билмасдан бир зум туриб қолдим. Синчиклаб атрофга кўз югуртирдим. Осуда жимлик. Ўз йўлимга кетай десам нимадир бунга йўл қўймасди. Юрагимда қандайдир бир куч мени тезроқ ҳамроҳимни чақиришга даъват этарди. Шу ҳолатда алмаштириладиган соқчини чақиришга қарор қилдим. Шу алфозда елкамдаги автоматни юқорига кўтарганимда, қўлларим беихтиёр автомат тепкисини босиб юборганимни ўзим ҳам сезмай қолдим.

Автоматдан «тариллаб» кетма-кет чиққан ўқ овози осуда сукунатни парчалаб юборди.

Зум ўтмай соқчилар етиб келишди. Соқчилар бошлиғига вазиятни тушунтиргач, улар ҳам ҳайрон бўлганча анча қулоқ солишди. Атроф тинч эди. Шундан сўнг соқчилар бошлиғи менинг ўрнимга ўзи билан бирга олиб келган аскарни қўйди. Биз эса девор айланиб марказий кўчага шошилдик. Ниҳоят кўчага чиққанимизда нигоҳларимиз товуш келган томонни қидирарди. Узоқдан оппоқ нарсага кўзимиз тушди. Бараварига ўша томонга шошилдик. Махсус формалар югуришга халақит берар, автоматларнинг оғзи ўша томонга қаратилганди. Гарчи унчалик кўп югурмаган бўлсакда жиққа терга ботгандик. Тўсатдан сержант Бондарчук нимагадир қоқилиб йиқилди. Унга ёрдамга шошилдим. Оёғи чуқур ўрага тушиб кетган экан. Яна оқ «уюм»дан кўз узмай йўлда давом этдик. Энди Бондарчук оқсоқланганча анча орқада келарди. Оқ «уюм»га яқинлашарканман, унинг оппоқ чойшаб эканлигини ҳис қилдим. Эҳтиёткорлик билан чойшабга яқинлашганимда даҳшат ичра қотиб қолдим. Унда мурғаккина гўдак ётарди. Гўдак юзига ёпилган чойшаб ҳўл бўлиб музлай бошлаган, юзлари тунги совуқдан қотиб қолганди.

Гўдакни қўлимга олиб, юзларига пуфлаб уни ўзимча иситган бўлдим. Гўдак шу топда менга серқуёш Ўзбекистонни эслатди. Армияга жўнаётган куним, катта опам ҳеч нарсага кўнмай йиғлаётган ўғлини — жиянимни эркалаб аллалаётгани лоп этиб хаёлимдан ўтди. Шинелимни ечиб чақалоқни ўрадим. Гўдак ҳамон йиғлар, овози хириллаб, бўғилиб қолганди. «Ўлиб қолса-я» лоп этиб хаёлимга келган бу фикрдан қўрқиб кетдим. Уни ўзимча овута бошладим. Бу орада сержант Бондарчук ҳам етиб келди.

Гўдакни кўриб ҳангу-манг бўлиб қолди. Сўнг тишларини ғижирлатганча кимларнидир бўралаб сўкди. Тезда қоровулхонага жўнадик. Вужудимда шундай бир нафрат аралаш қувонч бор эдики, на хурсанд бўлишимни, на йиғлашимни билмасдим.

Гўдакни қоровулхонада қолдиргач соқчилар билан яна ўз жойимга йўл олдим. Навбатчилигим тугашига эса атиги ярим соатгина вақт қолганди.

Ниҳоят соқчилик навбатим тугаб, мени алмаштиришгач, гўдак ёнига шошилдим. Келганимда аскарлар чақалоқ атрофида парвона бўлишарди. Гўдакнинг уст-бошини ечишиб, оппоқ чойшабга ўрашиб печь ёнига ётқизишган, қаердандир сут ҳам топиб келишганди. Хонага киришим билан ўртоқларим мени ўраб олишди. Чамаси Бондарчук қандай топганлигимизни айтмаган эди. Воқеанинг тафсилотини қисқача сўзлаб бердим, ҳамма жим қолди. Ҳатто қоровул бошлиғи, катта лейтенант Оношко ҳам бошини қуйи солганча жим қолганди...

Эрта билан чақалоқни олиб кетишгани шифокорлар келишди. Гўдакни сўнгги бор қўлимга олиб юзларидан ўпдим. «Бахтли бўлгин, Марат» (Унга ўзимча шундай ном қўйгандим). Гўдак жавоб тариқасида ширин жилмайиб қўйди...

Ҳар гал жажжи болаларни кўрганимда, пешонасига бир умрлик етимлик тамғаси босилган Марат ёдимга тушади. Йиллар ўтади. Марат улғайиб унинг қалб жароҳатлари ҳам битиб кетар, аммо ўғлини ўз қўли билан ўлимга ташлаган аёл — Она номига муносибмикин?

Ҳар сафар шуларни ўйлаганимда таним зирқираб кетади. Фарзанд десанг безиллайдиган ойимчаларга ич-ичимдан лаънатлар ўқийман. Кўз олдимда эса доим жажжи Марат менга илтижоли боқиб туради...

Озод СИНДОРОВ,
журналист.

ЧОРРАҲА

Кўнгилли жамиятларда

МУКОФОТГА — ГУВОҲНОМА

ТОШКЕНТ шаҳар Давлат автомобиль текшируви бошқармаси рўйхат ва имтиҳон бўлинмасининг бошлиғи, милиция капитани Нигора Жўрабоева билан суҳбатдан сўнг жуда мамнун бўлдим. Маълум бўлишича, ДАТда ишлаётган даврида Нигора опани кўп муаммолар қийнаб келар экан. Авваламбор мотоцикли бор оилалардаги кўпгина ёшлар уни бошқаришни кўр-кўрона ўрганиб олиб, шаҳар ва қишлоқларда ҳайдовчилик гувоҳномасисиз, номерсиз юришлари, баъзилари эса умуман йўл ҳаракати қоидаларини билмасдан милиция ходимларига чап бериб катта йўлда қийинчиликлар туғдиришаётгани кўпчиликка маълум. Бунинг ўзига хос сабаблари ҳам бор, албатта. Чунончи, айрим ёшларнинг 3 ой ўқиш учун қунтлари йўқ, баъзиларининг оиласи кам даромадли бўлганлиги сабабли, ҳайдовчилик гувоҳномасини олиш учун ўқимасдан юқори тезликда юриб, кўча қоидаларини бузиб, фуқаролар ҳаёти учун хавф солмоқдалар. Юқоридагиларни яхши билган Нигора опада «МОТО-90» танловини ўтказиш ғояси туғилди.

Шу фикр билан Н. Жўрабоева Тошкент шаҳар ички ишлар бошқармасининг бошлиғи, милиция полковниги Ж. Камолхўжаев, Тошкент шаҳар комсомоли қўмитасининг биринчи ва иккинчи котиблари Ҳакимов ва Ивашкинга мурожаат қилди. Улар эса бу фикрни маъқуллашди. Ушбу танловни ўтказиш низомига ҳам тўхталиб ўтсак. Авваламбор танловда ёшларга деярли бепул (гувоҳнома олиш учун атиги 7 сўм тўланади) ва ўқиш муддатисиз мотоцикл бошқаришни ўрганиш учун катта қулайликлар яратилган. Иккинчидан, ёшлар Ўзбекистон ССЖ Марказий Кенгаши автомото ҳаваскорлик кўнгиллилар жамиятига аъзо бўладилар. Мақсад ягона, у ҳам бўлса кўча қоидаларини мукаммал ўргатиш, тўқнашувлар сонини камайтириш.

Маълумки, шу йилнинг 23-августида «Мото-90» танловининг биринчи босқичи бўлиб ўтди ва унда 100 дан ошиқ ўсмирлар қатнашишди. Улардан 60 таси назарий ва амалий имтиҳонлардан муваффақиятли ўтиб мотоцикл бошқариш ҳуқуқига эга бўлдилар. Таъкидлаб ўтиш жоиз, бундай танлов Иттифоқимизда биринчи бўлиб бизнинг жумҳуриятимиз ҳудудида ўтказилди.

Бутуниттифоқ комсомол кунида эса биринчи босқичдан ўтолмаган ўсмирлар ва янги ҳаваскорларнинг эллик икки нафари назарий ва амалий имтиҳонларни яхши топширдилар. Шу куни мотоцикли бор, лекин номери йўқларга номер берилди ва рўйхатдан ўтолмаганлар рўйхатдан ўтказилди. Сўнг ҳаваскор ўсмирлар «Кўча қоидаларига риоя этинг» номли фильмни томоша қилишди. Мана шу 52 нафар мотоцикл бошқариш гувоҳномасини олганлар ичида велосипед пойгаси бўйича Ўзбекистон ССЖнинг бир неча бор чемпиони, 1982 йилда эса ССЖИ биринчилигининг ғолиби бўлган Владлена Коем ҳам бор эди. Имтиҳонларни аълога топширган Т. Саъдуллаев, А. Ўлмасбоев, Р. Тўйчиев, А. Умаров, А. Федоренко ва бошқа ўсмирларга қимматбаҳо совғалар ҳам топширилди. Назарий имтиҳонларни тажрибали кўча ҳаракати посбонлари, милиция майори Мирзакамол Мирзааҳмедов, милиция капитани Абдурасул Маликов, амалий машғулотни эса милиция катта лейтенанти Бахтиёр Назаров ва Ҳасан Холиқовлар қабул қилишди.

Ушбу ташаббус ташкилотчилари сифатида Тошкент шаҳар транспорт воситаларини рўйхатдан ва имтиҳондан ўтказиш бўлинмаси, шаҳар комсомол қўмитаси, Ўзбекистон ССЖ Марказий Кенгаши қошидаги авто-мото ҳаваскорлик кўнгилли жамиятлари кўп ишларни амалга оширдилар. Танловнинг муваффақиятли ўтишида Нигора Жўрабоева, Элбек Норов, Алишер Кулибоев, Ирлана Мирзоева, Тамара Луценколарнинг хизматларини алоҳида таъкидлаб ўтиш жоиздир. Ўйлаймизки, ушбу танлов анъанавий бўлиб қолади ва бахтсиз ҳодисаларнинг камайишига муҳим ҳисса қўшади.

Д. АҲМЕДОВ.

● **СУРАТЛАРДА: танловдан лавҳалар.**

Кўрикдан ўтказиш шарт

ЙЎЛДА автомобилни бехатар бошқариш кўп жиҳатдан унинг техник ҳолатига боғлиқ. Шу сабабли шахсий автомобиллар, автобуслар, мотоцикл ва кажавалар ҳар икки йилда бир марта техник кўрикдан ўтиши шарт.

Транспорт воситаларини техник кўрикдан ўтказиш Давлат автомобиль текшируви бошқармаси томонидан 1 январдан то 31 июлгача автомобиль ишлаб чиқарилган йилига қараб ўтказилади. Жуфт йилда ишлаб чиқарилган автомобиллар жуфт йилда, тоқ сонлилари тоқ йилда кўрикдан ўтади.

Техник кўрикка транспорт воситаларини олиб келган киши қуйидаги ҳужжатларни тақдим этиши керак. Шахсий паспорти (ҳарбий мажбурий хизматдагилар ҳарбий хизматда эканлигини кўрсатувчи ҳужжатини ва турар жойидан справка), ҳайдовчилик гувоҳномаси, транспорт воситасининг техник паспорти (техник паттасини), йиллик транспорт воситалари учун тўланадиган тўлов паттаси, тиббий кўрикдан ўтганлигини тасдиқловчи (транспорт воситаларни бошқариш учун лойиқ деб топган) ҳужжатлар кўрсатилади.

Транспорт воситаларини баъзи бир эҳтиёт қисмларининг бўлмаслигидан ёки унинг носозлиги учун техник ҳолатини текшириш учун белгиланган жойга олиб келишнинг иложи бўлмаган тақдирда, улар белгиланган вақт ичида Давлат автомобиль текшируви бошқармасига ариза билан мурожаат қилса бўлади. ДАТ ходими автомобилни кўрганидан сўнг техник паспортида носоз деган ёзувларни ўз имзоси билан тасдиқлайди.

Баъзи бир узрли сабабларга кўра белгиланган вақт ичида транспорт воситаларини кўрикка олиб келмаганлар 10 кун ичида транспорт воситаларини техник кўрикка олиб келишлари керак.

Транспорт воситаларини техник кўрикдан ўтказиш ишлари Тошкент шаҳар диагностика станциясида ҳар куни соат 9.00 дан кеч 17.00 гача (пайшанба кунидан ташқари) ўтказилади. Диагностика станцияси манзилгоҳи: Халқлар дўстлиги кўчаси, 118а-уй. Телефонлар: **76-02-59, 76-82-38**

Д. УМАРОВ,
Тошкент шаҳар ички ишлар бошқармасининг Давлат автомобиль текшируви бошқармаси диагностика станцияси бошлиғи.

ДАТ матбуот марказидан

ФАЛОКАТ

ШУ ЙИЛНИНГ ўтган 10 ойи мобайнида жумҳуриятимиз йўлларида 2668 киши бахтсиз ҳодисалар туфайли ҳаётдан кўз юмди ва 16344 киши турли хил жароҳатлар олди.

Яқинда Тошкентнинг Охунбобоев ва Жуковский кўчалари кесишган чорраҳада ҳам катта фалокат юз берди. Тўқнашув натижасида ҳайдовчилар жароҳатланишди. Улар орасида Москва геология-қидирув илмгоҳининг «УАЗ—469» маркали машина ҳайдовчиси ҳам бор.

М. ТАТАРНИКОВ.

СУРАТДА: йўл-назорат хизмати катта инспектори, милиция сержанти А. Собиров бахтсиз ҳодиса содир бўлган жойда.

Муаллиф сурати.

БЕФАРҚЛИК ОҚИБАТИ

ШАҲАР кўчаларида рўй бераётган бахтсиз ҳодисалар транспорт воситасининг ҳайдовчиси ва ёш пиёдаларнинг йўл ҳаракати қоидаларига амал қилмаслиги оқибатида кўпайиб боряпти. Шу йилнинг ўтган 10 ойи мобайнида шаҳар бўйича болалар иштирокида 648 та йўл-транспорт ҳодисаси қайд этилди. Бу 1989 йилнинг шу даврига нисбатан 18,5 фоиз кўп, демакдир. Йўл-транспорт ҳодисаларининг 452 таси шахсан ёш болаларнинг йўл ҳаракати қоидаларига риоя қилмаганлиги туфайли рўй берди.

Транспорт воситалари билан ёш пиёдалар ўртасидаги бахтсиз ҳодисалар шаҳримизнинг Киров, Куйбишев, С. Раҳимов, Ҳамза ноҳияларида кўп содир бўлмоқда. Янги ўқув йилининг бошланишидан буён Октябрь ноҳиясига қарашли 41-ўрта мактабнинг ўқувчилари иштирокида 3 та фожиали ҳодиса рўй берди. Чунончи 12 сентябрь куни соат 19 дан 30 минут ўтганда Беруний кўчасидан тез келаётган транспорт воситасининг олдидан 11-мактаб ўқувчиси З. Аҳмедова йўлни кесиб ўтган. Натижада р 98—41 ТН рақамли автомашина уни уриб кетади ва тан жароҳати олиб, касалхонага ётқизилади.

Чилонзор ноҳиясининг 20-мавзесидаги 217-мактабнинг ҳовлисида 7-автодормехбазага қарашли «ГАЗ—53» маркали 19—04 ТНМ рақамли автомашина ҳайдовчиси С. Ахроров машинани орқа томонга ҳайдаётиб, аравачадаги 2,5 ёшли М. Полугинни уриб ўтади. Натижада М. Полугин шаҳар касалхонасига етмасдан оламдан кўз юмади. 4 ноябрь куни соат 15.00 да Ҳамза ноҳиясидаги Латофат кўчасида «КАВЗ» маркали 54—44 ТНП рақамли автобус ҳайдовчиси Усмонов 2,5 ёшли Мамажоновани уриб кетди. Натижада Мамажонова шаҳар касалхонасида вафот этди.

Афсуски, бундай мисоллар кўп. Шунинг учун ота-оналардан, мураббийлардан ва ҳайдовчилардан болалар ҳаётига бефарқ бўлмасликларини илтимос қиламиз.

Б. РИСБОЕВ,
Тошкент Давлат автомобиль текшируви бошқармаси ташвиқот бўлими ходими.

Ичманг, ўта хавфли

МАЪЛУМКИ, бутун жаҳон йўлларида содир бўлаётган турли хил бахтсизликлар инсониятнинг ташвишига ташвиш қўшиб келмоқда. Афсуски, бу ҳол камайиш ўрнига йилдан-йилга кўпайиб бораяпти. Кўча ҳаракатида содир бўлаётган шикастланишлар бизнинг мамлакатимизни, жумладан, жумҳуриятимизни ҳам четлаб ўтаётгани йўқ. Кўчадаги хавфсизликни таъминлаш мураккаб муаммо бўлгани учун шу йил 1—7 октябрь кунларида иттифоқимиз Министрлар Кенгаши Бирлашган Миллатлар Ташкилоти билан биргаликда йўл ҳаракати хавфсизлиги ҳафталигини ўтказиш тўғрисида қарор қабул қилганлиги бежиз эмас. Ҳафталикнинг асосий вазифаси транспорт воситалари ҳайдовчилари ва пиёдалар интизомини оширишга қаратилган эди.

Йўл ҳаракати хавфсизлигининг бузилишига бошқа хилма-хил сабаблардан ташқари, ичувчилар ҳам «салмоқли улуш» қўшиб келаётганлигини унутмаслигимиз керак. Йўл ҳаракати қоидасини бир марта ичган одам ҳам бузиши мумкин. Лекин мудҳиш фожиалар саҳнасида асосан вақти-вақти билан ёки вақт-бевақт ичиб юрувчилар кўпроқ иштирок этишади. Майпарастлар кўча ҳаракатини бузишда пиёдалар ёки транспорт воситасини бошқарувчи сифатида қатнашадилар. Майпараст пиёда кўчанинг тақиқланган у ёки бу жойидан ўтаётганида жабрланувчи тирик объект ролини бажарганлигини сезмай қолади. Транспорт воситасини маст ҳолда бошқараётган ҳайдовчи эса тезликнинг ошганлигини, йўлда мавжуд ёки пайдо бўлган тўсиқни зудлик билан пайқаб ололмаслиги туфайли фожиа рўй беришига сабабчи бўлади.

Матбуот хабарларига қараганда, Иттифоқимизда ичкиликбозлик оқибатида кўча ҳаракати хавфсизлигининг бузилиши туфайли келиб чиққан бахтсизликлар ўн икки фоизни, криминал ишлар билан боғлиқ бўлган шикастланишлар эса ўттиз фоизни ташкил этади. Жумҳуриятимизда эса бу борада тасодифлар Иттифоқ кўрсаткичларидан анча юқори. Тошкентдаги травматология ва ортопедия илмий-текшириш илмгоҳига тез тиббий ёрдам олиш учун мурожаат қилган беморлар ўртасида йўл-транспорт ҳодисаси натижасида тан жароҳати олган ёшу қарилар ҳар юзта беморнинг ўн биттасини ташкил қилади. Ана шу ўн бир кишининг ҳам ўртача учдан икки қисми, яъни етти-саккизтаси кўча ҳаракати қоидасини спиртли ичимликлар истеъмол қилиб бузган шахслардир. Булар ўртасида транспорт воситасини ҳайдовчилар ва пиёдаларнинг йил давомидаги «мусобақалари» бир-бирларидан деярли фарқ қилмайди. Агар бундан 3—4 йил аввал йўл-транспорт ҳодисасига сабабчи бўлган беморлар ёши 40—70 ўртасида бўлган бўлса, охирги пайтларда аксарият кўпчилик 15—45 ёшни ташкил қилади. Шикастланган майпарастлар ўртасида ўсмирлар, навқирон ёшдаги кишилар ва кам ҳолда пиёда қариялар учрайди. Охирги пайтда ширакайф йўловчилар ва пиёда шикастланганлар орасида хотин-қизлар сони ҳам анча кўпайиб бормоқда. Демоқчимизки, ҳозир майпарастлик ёшлар ўртасида анча кенг тарқалган, худди шунинг ҳисобига автомобиль транспорт фалокатлари камаймаётир, жароҳатлар оғир ва мураккаб бўлиб, кўп ҳолларда соғайгандан кейин кўпчилик майиб-мажруҳ ва ишга яроқсиз бўлиб қолмоқда.

Ичкиликбозликка қарши олиб борилган тадбирлар сезиларли натижалар бераяпти, албатта. Аммо бу ҳали етарли эмас. Биз ҳар бир жамоа, ҳар бир маҳалла ва уйда жамиятимизнинг бу иллатига қарши кескин кураш олиб бормоғимиз лозим.

К. НАМОЗОВ,
Р. ҚОБИЛОВ,
шифокорлар.

БИЛИМДОНЛАР ДИҚҚАТИГА!

Ўтган «Чорраҳа»да йўл ҳаракати қоидалари билимдонлари диққатига ўн биринчи топшириқни ҳавола этган эдик. Мазкур топшириққа муштарийларимиздан **Фарида Абдураимова, Мухтабар Ҳамрохўжаева, Неъмат Раҳимбеков, Севара Ортиқхўжаевалар тўғри жавоб йўллашган.**

Қуйида эса сиз, азиз муштарийлар эътиборига 12-топшириқни ҳавола этамиз.

Қани айтингчи, «Тавсия қилинган тезлик» белгиси қаергача амал қилади?

1. Энг яқиндаги чорраҳагача.

2. Йўлнинг хавфли участкасигача.

3. Йўлнинг охирги хавфли участкасигача.

Жавобларингизни кутамиз.

ҲОДИСА

ШУ йилнинг 15 август куни соат 14 дан 20 дақиқа ўтганда давлат номери тақилмаган машинани бошқариб келаётган номаълум ҳайдовчи Бобожонов кўчасидаги 16-уй қаршисида йўловчи Н. Канотовскаяни босиб кетган.

Ҳайдовчи жабрланганга ёрдам бермасдан, бахтсиз ҳодиса ҳақида милицияга хабар бермасдан кўздан ғойиб бўлган. Йўловчи Н. Канотовская ўша ернинг ўзида оламдан кўз юмган.

Агар кимда-ким бу мудҳиш воқеа гувоҳи бўлган бўлса, ундан Тошкент шаҳар ички ишлар бошқармасига 56-97-20 телефони орқали қўнғироқ қилиши сўралади.

Муҳаррир
Э. М. ЭРНАЗАРОВ.

ТИЖОРАТ ХАБАРЛАРИ ВА ЭЪЛОНЛАР

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА — 27/XIда **Уйқудаги гўзал**, 28/XIда **Оққуш кўли**, 29/XIда **Бир актли балетлар**, 30/XIда **Раймонда.**

ҲАМЗА НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 27/XIда **Жар**, 28/XIда **Нажот истаб**, 29/XIда **Хотинлар «гап»идан чиққан ҳангома**, 30/XIда **А. Қодирийнинг ўтган кунлари.**

МУҚИМИЙ НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУСИҚАЛИ ТЕАТРИДА — 26/XIда **Гул ва Наврўз**, 28/XIда **Юсуф ва Зулайҳо**, 29/XIда **Муҳаббат навоси**, 30/XIда **Паранжи сирлари.**

АБРОР ҲИДОЯТОВ НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ ДРАМА ТЕАТРИДА — 27/XIда **Пигмалион**, 28/XIда **Отасининг қизи**, 29/XIда **Паранжи сирлари**, 30/XIда **Фармонбиби аразлади.**

КИНО

26 НОЯБРДА

БАДИИЙ ФИЛЬМЛАР:

Чайка — «СИНЬОР РОБИНЗОН» (тоқ соатларда ва 20.45 да).
Москва — «КАНЗАС» (18.20, 20.40).
Тошкент Советининг 50 йиллиги — «КАНЗАС» (тоқ соатларда).
К. Ерматов номли — «ЎЗ КУЧИМ БИЛАН» (18.30, 21.00).
Восток — «ТАНҲОЛИККА МАҲКУМ ЭТИЛГАН» (17, 20.00).

27, 28 НОЯБРДА

БАДИИЙ ФИЛЬМЛАР:

Чайка — «СИНЬОР РОБИНЗОН» (тоқ соатларда ва 20.45 да).
Москва — «КАНЗАС» (11, 13.30, 16, 18.20, 20.40).
Тошкент Советининг 50 йиллиги — «КАНЗАС» (тоқ соатларда).
К. Ерматов номли — «ЎЗ КУЧИМ БИЛАН» (11, 13.30, 16, 18.30, 21.00).
Восток — «ТАНҲОЛИККА МАҲКУМ ЭТИЛГАН» (11, 14, 17, 20.00).

«ЎЗБЕККОНЦЕРТ»
В. И. ЛЕНИН НОМИДАГИ ССЖИ ХАЛҚЛАРИ ДЎСТЛИГИ САРОЙИДА
7 ДЕКАБРЬ СОАТ 19.30 ДА
8, 9 ДЕКАБРЬ СОАТ 16 ВА 19.30 ДА
«ДЎСТЛИК ТАРОНАЛАРИ»
«ҚИЗИҚЧИ — 90» КЎРИГИНИНГ ҒОЛИБИ, ЛЕНИНОБОДЛИК КУЛГИ УСТАСИ
ҲОЖИБОЙ ТОЖИБОЕВ
ТОЖИКИСТОН ССЖДА ХИЗМАТ КЎРСАТГАН АРТИСТ
ҚОДИРЖОН МИРАШУРОВ
(7—8 декабрда)
ХУШОВОЗ ХОНАНДА
АБДУРАУФ ОЛИМОВ
(9 декабрда)
ИЖРОСИДА
КАТТА КОНЦЕРТ
Маълумотлар олиш учун телефонлар: 41-74-30, 45-92-13.

Ўзбекистон ССЖ Маданият вазирлиги
М. Қориёқубов номли Ўзбек давлат филармонияси
В. И. ЛЕНИН НОМЛИ ССЖИ ХАЛҚЛАРИ ДЎСТЛИГИ САРОЙИДА
5, 6 ДЕКАБРЬ СОАТ 19.00 ДА
ЎЗБЕКИСТОН ССЖ ХАЛҚ АРТИСТИ
Камолиддин РАҲИМОВ
КОНЦЕРТИ
Программани ЎТКИР СИДДИҚОВ олиб боради.
Чипталар сарой кассаларида соат 11.00 дан бошлаб сотилмоқда.

Ўзбекистон ССЖ театр арбоблари уюшмаси
В. И. ЛЕНИН НОМИДАГИ ССЖИ ХАЛҚЛАРИ ДЎСТЛИГИ САРОЙИДА
1,2 ДЕКАБРЬ СОАТ 16.00 ВА 19.30 ДА
«ЎЗБЕКИСТОН ЮЛДУЗЛАРИ» ТЕАТР СТУДИЯСИНИНГ
КАТТА КОНЦЕРТИ
ҚАТНАШАДИЛАР:
«НАВО» АНСАМБЛИ
хонандалар: Кумуш РАЗЗОҚОВА, Ҳасанбек ва Ҳусанбек ЖЎРАЕВЛАР.
Ансамблнинг бадиий раҳбари — В. БАРАМИКОВ.
ДОНИ ИЛЬЯСОВ ГРУППАСИ
хонандалар: Маъмура ҚУРБОНОВА, Фазлитдин ХОЛМУРОДОВ;
ҚИЗИҚЧИЛАР:
ОБИД АСОМОВ,
БОЛТАБОЙ ТОШМАТОВ.
Концерт ҳомийси «ОСИЁ» ассоциацияси.
Дастурни Ўзбекистон телевидениесининг диктори Раҳматулла МИРЗАЕВ олиб боради.
Касса соат 11.00 дан ишлайди.
ЖАМОА БУЮРТМАЛАРИ ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ.
Бизнинг телефонлар: 32-35-53, 45-92-13.

ТОШКЕНТ ШАҲАР АҲОЛИНИ ИШГА ЖОЙЛАШТИРИШ, ҚАЙТА ЎҚИТИШ ВА КАСБГА ЙЎНАЛТИРИШ МАРКАЗИ
ҳуқуқшунос-маслаҳатчи, иқтисодчи, электрчи-муҳандислар, алоқа муҳандислари, юқори кучланишли электр узатиш линияларининг электр монтерлари, электр чилангарлар, ҳайдовчиларни
ИШГА ТАКЛИФ ҚИЛАДИ
Қуйидаги манзилга мурожаат қилинсин: Тошкент шаҳри, Муртазоев кўчаси, 42-уй ва Киров ноҳия аҳолини ишга жойлаштириш бўлими (Энгельс кўчаси, 48-уй).

7-ҲУНАР-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ
рангли телевизорларни тузатиш бўйича радиотелеусталар тайёрлайдиган кечки пуллик курсларга
ҚАБУЛ ЭЪЛОН ҚИЛИНАДИ
Ўқиш муддати — 4 ой.
Машғулотлар гуруҳлар тўлишига қараб бошланади.
Қуйидаги манзилга мурожаат қилинсин: Тошкент шаҳри, Фрунзе ноҳияси, Қушбеги кўчаси, 8-уй, якшанбадан ташқари ҳар куни соат 9 дан 16.00 гача.

САНЪАТ ИХЛОСМАНДЛАРИ, СИЗЛАР УЧУН
АВИАСОЗЛАР МАДАНИЯТ САРОЙИ ҚОШИДА ТЕАТР ВА МАДАНИЯТ ИНСТИТУТИГА КИРУВЧИ ЁШЛАР УЧУН 3 ОЙЛИК ВА 6 ОЙЛИК ПУЛЛИК ТАЙЁРЛОВ КУРСЛАРИНИНГ СИРТҚИ, КЕЧКИ ВА КУНДУЗГИ БЎЛИМЛАРИГА
ҚАБУЛ ЭЪЛОН ҚИЛАДИ
Тайёрлов курсига қабул қилинганлар саҳна нутқи ва ҳаракати, клуб сценарийси ва режиссураси, актёрлик маҳорати ва режиссура (этюд, масал, шеър, ҳикоя, монолог), **рақс, пластика, қўшиқ, драматик асар таҳлили, театршунослик асослари, «Ўзбекистон театрларида» туркум лекциялари ва иншо ёзиш малакасини ошириш машғулотлари бўйича тайёрланадилар.**
Практик машғулотлар катта саҳналарда ва Ўзбекистон телевидениесининг кўрсатувларида қатнашган ҳолда олиб борилади.
МАШҒУЛОТЛАРНИ МАДАНИЯТ ИНСТИТУТИНИНГ МАЛАКАЛИ ЎҚИТУВЧИЛАРИ ВА ЎЗБЕКИСТОН ТЕЛЕВИДЕНИЕСИНИНГ ЕТАКЧИ РЕЖИССЁРЛАРИ ОЛИБ БОРАДИЛАР.
Олти ойлик курсни тамомлаганларга имтиҳонлар асосида ГУВОҲНОМА БЕРИЛАДИ.
МАШҒУЛОТЛАР ҲАММА БЎЛИМЛАРДА 4-ДЕКАБРДАН БОШЛАНАДИ.
Қабул ҳар куни соат 16 дан 21.00 гача.
Манзилгоҳимиз: Тошкент шаҳри, Авиасозлар шаҳарчаси, Лисунов кўчаси, Авиасозлар маданият саройи, 2-қават, 90-хона. (Транспорт: 23, 15, 48, 72, 6, 161, 103-автобуслар, 3, 13-трамвайларнинг «Маданият саройи» бекати). Телефон 96-55-81.

ДИҚҚАТ!
ОЛДИНДАН ЁЗИЛИШ БЎЙИЧА КИТОБЛАР ОЛАСИЗ!
Тошкент шаҳрининг китоб дўконларига қуйидаги нашриётларнинг 1991 йилда чиқариш мўлжалланган китоблари ҳақида қисқа маълумот берилган режалар олинди:
«Медицина» (Москва).
«Агропромиздат» (ВО).
«Халқаро алоқалар».
«Санъат».
«Юридик адабиёт».
МДД нашриёти.
Халқлар дўстлиги дорилфунунининг нашриёти.
Қозон дорилфунуни нашриёти.
«Китоб палатаси» нашриёти.
БУЮРТМАЛАРНИ ЎЗ ВАҚТИДА РАСМИЙЛАШТИРИШИНГИЗНИ СЎРАЙМИЗ.
«Тошкент китоб» шаҳар китоб савдоси ташкилоти.

ТОШКЕНТ АЛОҚА ПОЛИТЕХНИКУМИДА
(У. Юсупов кўчаси, 70-уй)
1 декабрь соат 11.00 да
техникумнинг 60-йиллигига бағишланган битирувчилар билан
УЧРАШУВ ЎТКАЗИЛАДИ.
Ушбу йиллар ичида техникумни битириб кетганларнинг ҳаммаси таклиф этилади.
Телефон: 41-19-80, комсомол комитети.

23-ҳунар-техника билим юртининг йўқолган
ТАМҒАЛИ МУҲРИ БЕКОР ҚИЛИНАДИ

«Ҳосилдорлик» («Плодородие») корпорациясининг йўқолган
ДУМАЛОҚ МУҲРИ БЕКОР ҚИЛИНАДИ

«Бунёд» ширкатининг йўқолган
ДУМАЛОҚ МУҲРИ, БУРЧАКЛИ ШТАМПИ ВА ШТАМПЧАСИ БЕКОР ҚИЛИНАДИ

Тошкент шаҳар халқ депутатлари Совети ижроия қўмитасининг молия бошқармаси ходимлари ва Тошкент шаҳри бўйича ЎзССЖ молия вазирлиги жумҳурият бошқармаси қўмитасининг жамоалари тафтишчи М. Султонмуротовага турмуш ўртоғи
Шариф
СУЛТОНМУРОТОВнинг
вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

Ленин ноҳияси уй-жой ишлаб чиқариш жамоаси шу корхонанинг бош муҳандиси А. Аҳатовга отаси Улуғ Ватан уруши қатнашчиси, биринчи гуруҳ ногирони
Аҳат
МУҲАМЕДЖОНОВнинг
вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

Тошкент ижроия комитети ирригация тресте механизация бошқармаси бошлиғи К. С. Одиловга отаси
Собир
ОДИЛОВнинг
вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

ТОШКЕНТ оқшоми

(«Вечерний Ташкент») — орган Ташкентского горкома Компартии Узбекистана и городского Совета народных депутатов.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси Тошкент шаҳри.

МАНЗИЛГОҲИМИЗ: 700083, Тошкент, Ленинград кўчаси, 32-уй.

ТЕЛЕФОНЛАР: қабулхона — 32-53-76; хатлар — 33-29-70; 32-53-79; жамоатчилик қабулхонаси — 32-55-83.

Якшанбадан ташқари ҳар куни ўзбек ва рус тилларида мустақил чиқади.

140, 390 нусхада чоп этилади. Индекс 64690, Д — 2201
1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10.